

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ * ΕΤΟΣ ΚΣΤ * ΤΕΥΧΟΣ 13 * ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008

ΧΡΙΣΤΟΣ & ΚΟΣΜΟΣ

Διμηνιαίο Περιοδικό
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Κισάμου & Σελίνου

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' ΕΤΟΣ ΚΣΤ
ΤΕΥΧΟΣ 13
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008

ΙΔΡΥΤΗΣ:

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων
ἀπό Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

***

Ταχυδρομική Διεύθυνσις:

Ἱερά Μητρόπολις Κισάμου & Σελίνου
Κίσαμος Χανίων Τ.Κ. 734 00
Τηλ.: 28220 22128 - 22018
Fax: 28220 83037

Ἡλεκτρονική Διεύθυνσις:

www.imks.gr
E-mail: info@imks.gr
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
2492

Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ
Συνδρομές προαιρετικές
Ἀριθμ. Λογαριασμοῦ Ἐθνικῆς
Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος:
390/54013303

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Ὁ δίκλιπος Ἱερός Ναός
τῆς Θεοτόκου
(καταθ. τῆς Τιμίας Ἐσθῆτος)
καί τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου.
13ος αἰ.
(Παραλία Σούγιας Σελίνου)

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ:

Χιονισμένη ἐλιά στό Σέλινο.
Ἄπό τις πρόσφατες
χιονοπτώσεις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Λόγος κατηχητήριος ἐπί τῇ ἐνάρξει τῆς Ἁγίας Μεγάλης
Τεσσαρακοστῆς». Τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενι-
κοῦ Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ. .... σελ. 3-4

«Τό ἄγχος στή ζωή μας». Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου
& Σελίνου κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ..... σελ. 4-6

«ΤΡΙΩΔΙΟ. Ἀνανέωση τῆς ψυχῆς καί τῆς ζωῆς μας». Τοῦ
Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος ἀπό Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ..... σελ. 7

«Ἡ ἀποσάθρωση τῆς οἰκογένειας». Τοῦ Πανσο. Ἄρχι-
μανδρίτου π. Ἰγνατίου Χατζηνικολάου. Ἱεροκήρυκος-
Θεολόγου-τ. Λυκειάρχου..... σελ. 8

«Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή καί σωτηρία». Τοῦ Αἰδεσιμοῦ. Πρωτο-
πρεσβυτέρου π. Ἐμμανουήλ Μπαριωτάκη. Ἀρχιερ. Ἐπιτρό-
που Δυτ. Κισάμου..... σελ. 9-10

«Ἅγιον Ὅρος καί νέοι». Τοῦ ὀσιοῦ. Ἱερομονάχου Μωϋσέ-
ως Ἀγιορείτου..... σελ. 11

«Δαιμονισμός καί Ἐξορκισμός στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλη-
σία». Τοῦ Δρος κ. Ἀλεξ. Φ. Καραμπάτσου..... σελ. 12-13

«ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ. Μερικές σκέψεις ἀπό Ὁρθόδοξη προ-
οπτική». Τοῦ κ. Ἀντωνίου Κ. Παπαγιάννη. Παθολόγου-
Πνευμονολόγου..... σελ. 14-15

«Ἐνορίες τῆς Μητροπόλεως μας. Ἐνορία Μεταμ.
Σωτήρος Πλατάνου Κισάμου». Τοῦ Αἰδεσ. π. Ἰωάννου Στυ-
λιανουδάκη. Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας..... σελ. 16-18

«Ἡ τέχνη τοῦ ψηφιδωτοῦ». Τοῦ κ. Γεωργίου Τσέκου. Ψηφι-
δογράφου..... σελ. 19-20

«Ἡ σύζευξη τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας μέ ὀνόματα καί
ἐπωνυμίες τοῦ Ἰησοῦ». Β' Μέρος. Τοῦ κ. Γεωργίου Λουπά-
ση. Φιλολόγου..... σελ. 21-22

Τό Ἐκκλησιαστικό Βιβλιοπωλεῖο τῆς Μητροπόλεως
μας». .... σελ. 23

«Τό χέρι τοῦ παπᾶ» Τοῦ Ἐπισκόπου Ἀχρίδος Νικολάου -
Ἐθελοντική Αἰμοδοσία. .... σελ. 24

«Ἡ Ἐκκλησία σᾶς ἀπαντᾷ». [Ἀπαντήσεις σέ ἐρωτήματα
καί ἀπορίες πού θέτουν οἱ ἀναγνώστες μας]..... σελ. 25

«Ἱερατικά Πένθη. Πρωτοπρ. Ὀνούφριος Παπαδερός». Τοῦ κ. Δημητρίου Κ. Σειραδάκη. Διδασκάλου..... σελ. 26

«Τό Χρονικό τῆς Μητροπόλεως μας». (Ἰανουάριος-
Φεβρουάριος 2008)..... σελ. 27-29

Δωρεές ὑπέρ τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Μητροπόλεως μας -
Ἀπολογισμός τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Μητροπόλε-
ως μας..... σελ. 30

Προσκυνηματική Ἐκδρομή στήν Καθαβρία-Σικελία .....
..... σελ. 31

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
 ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
 ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
 ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
 ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
 ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

Ἡ Ἐκκλησία μας κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς μᾶς καλεῖ εἰς μετάνοιαν. Βεβαίως ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δὲν αἰσθάνεται ἀνέτως ἀκούων τὸ προσκλητήριον τῆς μετανοίας, διότι ἔχει συνηθίσει μὲ τὸν τρόπον ζωῆς τὸν ὁποῖον ἀκολουθεῖ καὶ δὲν θέλει νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ὀρθότητά του. Ἡ ἀμφισβήτησις τῆς ὀρθότητος τοῦ δημιουργεῖ αἴσθημα ἀνασφαλείας, διότι τὸ ἰδεολογικὸν οἰκοδόμημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔχει ζητήσῃ ἀσφαλὲς καταφύγιον ὁ ἄνθρωπος, ἀσφαλῶς διακυβεύεται.

Ἐν τούτοις, βαθυτέρα ἐξέτασις τοῦ ζητήματος πείθει ὅτι αἱ πεποιθήσεις τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐσχημαστίσθησαν μὲ ἀντικειμενικότητα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς λογικῆς κρίσεως, ἀλλὰ ἐδημιουργήθησαν διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὸ ἀρεστὸν εἰς αὐτούς, ἥτοι εἶναι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Ἀλλὰ τὸ νὰ δικαιολογῇ ὁ ἄνθρωπος τὰς πράξεις του καὶ νὰ δικαιώσῃ τὸν ἑαυτὸν του ἐπὶ τῇ βάσει ἐσφαλμένων ἀξιωμάτων εἶναι ἐπιζήμιον δι' αὐτόν, διότι ὅταν ἀναποφεύκτως θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή τῆς ἀναδύσεως τῆς ἀληθείας θὰ εὗρεθῇ ἀδικαιολόγητος καὶ ἴσως δὲν θὰ ἔχῃ πλέον χρόνον νὰ ἀναπροσαρμόσῃ τὰς πεποιθήσεις του, ἥτοι νὰ μετανοήσῃ διὰ τὰς ἁμαρτωλὰς πράξεις του καὶ τὰς πεπλανημένας πίστεις του, διὰ τῶν ὁποίων ἤθελε νὰ δικαιώσῃ τὴν συμπεριφορὰν του.

Ἡμεῖς ὅμως, οἱ χριστιανοί, εἴμεθα ἐξοικειωμένοι μὲ τὸ ἄκουσμα καὶ τὴν πράξιν τῆς μετανοίας καὶ δὲν ταρασσόμεθα μὲ τὸ σχετικὸν πρὸς μετάνοιαν προσκλητήριον τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀλλὰ πρέπει νὰ συνειδητοποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἡ πλήρης μετάνοια ἔχει δύο στόχους.

Ὁ πρῶτος εἶναι ἡ ἀπάρνησις τῶν ἁμαρτιῶν μας καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς παύσεως τῶν ἁμαρτωλῶν πράξεων καὶ συνηθειῶν μας, ὡς καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τῶν συνεπειῶν των. Παράδειγμα, ὁ τελώνης Ζακχαῖος, ὁ ὁποῖος μετανοήσας εἰλικρινῶς κατὰ τὴν συνάντησίν του μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἀπέδειξε τὴν μετάνοιάν του καὶ ἐμπράκτως μετὰ τὸ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ τετραπλοῦν ὅσα ἀδίκως εἶχεν εἰσπράξει.

Ὁ δεύτερος στόχος τῆς μετανοίας μας εἶναι νὰ ἀλλάξωμεν νοοτροπία, νὰ ἀντικαταστήσωμεν τὰς ἀντιλήψεις μας μὲ ἄλλας ἀνωτέρας καὶ ὑψηλοτέρας, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ψαλμοῦ, λέγο-

ντος «ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο». Ὁ δεύτερος αὐτὸς στόχος εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπιδιώκεται καὶ ὑπ' ἐκείνων οἱ ὅποιοι δὲν ἐλέγχονται ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς των διὰ συγκεκριμένης ἁμαρτίας. Διότι, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ ἀντίληψίς μας περὶ ἀγάπης ὅπως ὅποτε ὑστερεῖ τῆς τελειότητος, ὅπως καὶ ἡ ἀντίληψίς μας περὶ ταπεινώσεως. Συγκρίνοντας τὴν ἰδικήν μας πνευματικὴν κατάστασιν μετὰ τὴν τελειότητα τοῦ Θεοῦ, τῆς ὁποίας καλούμεθα νὰ εἴμεθα μιμηταί, ἀσφαλῶς βλέπομεν τὴν ὑστέρησίν μας καὶ τὸ ἄπειρον τοῦ δρόμου τὸν ὅποιον ἔχομεν νὰ βαδίσωμεν διὰ νὰ εὐρεθῶμεν ἐπὶ τῆς τροχιάς τῶν μιμητῶν τοῦ Χριστοῦ.

Ἐρευνῶντες τὴν ποιότητα τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης μας, διαπιστοῦμεν ὅτι πολὺ ἀπέχομεν ἀπὸ τὴν εἰρήνην τοῦ Χριστοῦ τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν. Σταθμίζοντας τὸ πόσον ἐμπιστευόμεθα τὴν ζωὴν μας εἰς τὴν Πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, μετὰ λύπης μας πιστοποιοῦμεν ὅτι πολλάκις καταλαμβανόμεθα ὑπὸ ἄγχους καὶ ἀβεβαιότητος διὰ τὸ μέλλον, ὡς ἐὰν εἴμεθα ὀλιγόπιστοι ἢ καὶ ἄπιστοι. Καί, γενικῶς, ἐλέγχοντες τὴν καθαρότητα τῆς συνειδήσεώς μας βλέπομεν ὅτι πολλάκις δὲν συνειδητοποιοῦμεν πολλὰ βλαπτικὰ διὰ τὴν καθαρότητά μας αἰσθήματά μας, τὰ ὁποῖα ἐνίοτε θεωροῦμεν ὑγιᾶ. Χρειάζεται, λοιπόν, νέος πληρέστερος φωτισμὸς τῆς συνειδήσεώς μας διὰ τῶν διδασκῶν τῶν Πατέρων καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ὥστε αἱ κρίσεις μας περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τῶν ἐλλείψεών του νὰ εἶναι ὀρθότεραι καὶ περισσότερον σύμφωνοι μετὰ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἔφθασεν εἰς τὴν τελειότητα τῆς κρίσεώς του περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, δι' αὐτὸ καὶ οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκη νέου νοῦ, περισσότερον φωτισμένου νοῦ, ἀλλαγῆς νοῦ, διορθώσεως τοῦ νοῦ καὶ τῆς νοοτροπίας του, δηλαδὴ μετανοίας.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ἡ ὁποία μᾶς καλεῖ εἰς μετάνοιαν, δὲν μᾶς καλεῖ εἰς αὐτομεμφίαν μόνον. Καὶ ἡ αὐτομεμφία χρειάζεται, καὶ ἡ συντριβὴ χρειάζεται καὶ τὰ δάκρυα μετανοίας χρειάζονται, ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν. Προσαπαιτεῖται ἡ χαρὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ συγχωρήσεώς μας, τὸ αἶσθημα τῆς ἀπελευθερώσεώς μας ἀπὸ τὰ βάρη τῶν δεσμῶν τῆς οἰασθήποτε ἁμαρτίας μας καὶ ἡ αἴσθησις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς. Ἡ μετάνοιά μας δὲν εἶναι κάτι τὸ ὅποιον μᾶς στερεῖ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, ὥστε νὰ δυσανασχετῶμεν ἀκούοντας τὸ κήρυγμα τῆς μετανοίας. Ἡ μετάνοια εἶναι κάθαρσις καὶ φωτισμὸς τοῦ νοῦ μας, θέρμανσις τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν κτίσιν Του, ἐλευθερία καὶ χαρὰ διὰ τὴν καινότητα ζωῆς εἰς τὴν ὁποίαν διὰ τῆς συνεχοῦς μετανοίας ἀκαταπαύστως εἰσερχόμεθα.

Ὁ μετανοῶν συνεχῶς, προοδεύει συνεχῶς, χαίρεται συνεχῶς διὰ τὰς νέας ἀναβάσεις του, ἱκανοποιεῖται συνεχῶς διὰ τὴν ἀποκτωμένην βαθυτέραν γνῶσιν του περὶ πάντων. Διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῆς νοοτροπίας του καὶ τῶν ἀντιλήψεών του ὁ μετανοῶν κατανοεῖ καλύτερον τὸν κόσμον ὅλον, γίνεται σοφώτερος, νουνεχέστερος, διακριτικώτερος, γίνεται ὑψηπετής καὶ φίλος τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν, τὸ κήρυγμα τῆς μετανοίας γίνεται εὐμενῶς δεκτὸν ἀπὸ τοὺς εὐφυσέστερους τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δύναται νὰ ἐκτιμήσουν ὁποῖαν μεταβολὴν ἐπὶ τὰ βελτίω προσφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ διὰ τῆς μετανοίας ἀναγέννησις αὐτοῦ.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἅς οἰκειοποιηθῶμεν τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ μετάνοιαν καὶ ὑπ' ἀμφοτέρας τὰς προεκτεθείσας μορφάς της καὶ ἅς καθάρωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μας δι' ἐξομολογήσεως οἱ ἁμαρτήσαντες, ἅς ἀναθεωρῶμεν δὲ συνεχῶς τὰς ἀντιλήψεις μας οἱ λοιποί, ὥστε αἱ κρίσεις μας καὶ οἱ συλλογισμοί μας νὰ εἶναι ἔνθεοι καὶ καθαροί, ἀληθεῖς καὶ δίκαιοι.

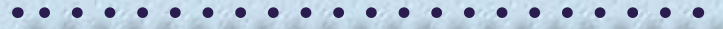
Ἐπὶ δὲ τούτοις, εὐχόμεθα ὑμῖν πατρικῶς πᾶσαν παρὰ Κυρίου βοήθειαν εἰς τὸν δρόμον σας τῆς μετανοίας καὶ εἰς ὅλην τὴν ἀναγεννημένην ἐν Χριστῷ ζωὴν σας.

Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ βή
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Τό άγχος στή ζωή μας

τοιμάζει τόν οργανισμό νά αντιμετωπίσει μία επικείμενη άπειλή καί β) τό παθολογικό άγχος πού εἶναι ὑπερβολικό σέ σχέση μέ τό ἐρέθισμα πού τό προκαλεῖ. Ἔχει τίς ρίζες του περισσότερο σέ μία ἐνδόμυχη ἀνασφάλεια καί λιγότερο στίς ἀντίζοες συνθήκες τοῦ περιβάλλοντος. Σέ ἀρκετές δέ περιπτώσεις ἐκδηλώνονται περιοδικές ἐξάρσεις τοῦ παθολογικοῦ άγχους μέ ἐπώδυνα συμπτώματα γιά τόν ἄνθρωπο σέ σωματικό καί ψυχικό ἐπίπεδο, ὅπως: καρδιακές ἀρρυθμίες, φόβος λιποθυμίας, δυσκολία ἀναπνοῆς, κόμπος στόν λαιμό, βάρος στό στήθος, δυσκολία στήν συγκέντρωση, στεγνό στόμα, μυϊκή ἔνταση, κ.ά.

Τό νιώθουμε σάν ἀπειλή πού ἔρχεται ἢ πού ἔφυγε, ἢ φοβόμαστε ὅτι κάτι θά γίνει καί μόνο πού τό σκεπτόμαστε άγχωνόμαστε. Ἀποτέλεσμα; Φεύγει ἡ ζωή χωρίς νά προλάβουμε νά δοῦμε οὔτε ἓνα ἡλιοβασίλεμα, οὔτε μία ἀνατολή. Εἴμαστε ἐδῶ στό τώρα καί σκεπτόμαστε τό μετά, κινούμεστε μεταξύ παρελθόντος καί μέλλοντος καί χάνουμε τό παρόν. Ὁ Θεός ὅμως ἔδωσε ὅλη αὐτή τήν ὁμορφιά γύρω μας γιά νά τήν χαροῦμε, ὅμως ἐμεῖς τρέχουμε χωρίς νά ξέρομε γιατί τρέχουμε καί τρέχουμε πρὸς τό τέλος χωρίς νά ἀπολαμβάνουμε τό παρόν, τό σήμερα. Ἄν ὅμως πιστεύαμε ὅτι ἡ ζωή εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ, τότε θά στενοχωριόμαστε ὄχι συνέχεια, ἀλλά μία φορά γιά τό πρόβλημα, κι' ἄν ἐρχόταν.

Συνεπῶς, τί εἶναι τό άγχος; Τελικά τό άγχος εἶναι ἓνα ψέμα πού ζοῦμε μόνοι μας, τό πλάθουμε μόνοι μας, τό δημιουργοῦμε καί μᾶς βασανίζει. Τό πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου πού ὑποφέρει ἀπό διαταραχή άγχους, σημειώνουν οἱ ειδικοί, δέν εἶναι λογικό

**Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Κισάμου & Σελίνου κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ**

Εσύ ἔχεις άγχος; Ἐρώτηση πού ὅλοι ἀπαντοῦν πῶς αὐτονόητα ὅλοι ἔχομε άγχος. Ὁ καθένας μας μιλάει σέ κάποιον καί λέει πῶς βιώνει τό άγχος του προσωπικά. Τί εἶναι τό άγχος τελικά; Φόβος; Ἀνασφάλεια; Πανικός; Ἀβεβαιότητα; Κατάσταση πού κυριεύει τήν ψυχή μας;

Οἱ ειδικοί ἐπιστήμονες διακρίνουν δύο εἶδη άγχους: α) Τό φυσιολογικό άγχος, πού εἶναι μία χρήσιμη καί φυσιολογική ἀντίδραση πού προε-

άλλά ψυχολογικό. Φανταζόμαστε, νομίζουμε, πλάθουμε σενάρια, φοβόμαστε, ύποπτευόμαστε, αγχώνουμε και αγχωνόμαστε χωρίς να ξέρομε την αιτία. Τί μας λείπει λοιπόν; Τί φταίει; Ήν έχουμε άληθινή πίστη στό Θεό δέν χρειάζεται να ξέρομε τά αύριανά και τά μεθαιριανά, ό Θεός τά χρήσιμα μās τά έχει πει, μās έχει δώσει αυτά πού μās ώφελούν. Τό θέμα λοιπόν είναι να τρέχομε, να κάνομε τίς δουλειές μας, αλλά ή ψυχή μας να μήν τρέχει, να στέκεται ακίνητη μπροστά στόν Χριστό, να είναι άφημένη μπροστά στόν Χριστό. Ής αφήσομε να κάνει κάτι και ό Θεός, ής Τόν έμπιστευοῦμε περισσότερο. Ής τρέξομε με την άγάπη μας, με την προσευχή μας. Όταν όλα θέλομε να περνάνε από τό κεφάλι μας δέν τά χωρά όλα ό νοῦς μας.

Δέν ύπάρχει χειρότερο πράγμα από τό να κληρονομήσει κανείς αυτή την άγχωτική κατάσταση της ψυχής μας και δέν ύπάρχει μεγαλύτερη δωρεά από τό να μεταδώσομε ήρεμία, γαλήνη. Ήν θέλομε τά παιδιά μας να μήν έχουν άγχος ής δημιουργήσομε γύρω μας κλίμα γαλήνης, ασφάλειας, ήρεμίας, να μήν διστάζουν να μās πούν την άλήθεια, να μήν αποθαρρύνονται, να μήν απογοητεύονται. Ή παρουσία μας, τό πέρασμά μας να είναι πηγή ήρεμίας για τούς άλλους. Τί μεγαλύτερο δώρο! Δέν έχομε χρήματα; Ής δώσομε στά παιδιά μας τόν πλοῦτο της άπλότητας. Άπλή ψυχή, άπλή σκέψη, άπλή ζωή, άπλή συμπεριφορά. Αυτός είναι ό πλοῦτος, να μάθει από έμās την έλλειψη του άγχους. Νά πει τό παιδί: έχω ένα πατέρα, μιά μάνα ήρεμη, έμπιστοσύνης στό Θεό, πού για όλα έμπιστεύεται τόν Θεό. Αυτό είναι τό πᾶν· «Εαυτούς και άλλήλους και πᾶσαν την ζωήν ήμῶν Χριστῶ τῷ Θεῶ παραθώμεθα». Νά αφήσομε τά

πάντα στην άγκαλιά του Θεού.

Ήν θέλομε λοιπόν να χαροῦμε την ζωή, ή συνηθισμένη εύχή πού λέμε «χρόνια πολλά», χρειάζεται να βροῦμε τίς προϋποθέσεις και τά μυστικά να ζοῦμε όχι μόνο χρόνια πολλά αλλά και καλά, δηλαδή να ζοῦμε χωρίς άγχος, χωρίς την άγωνία, τό σαρράκι πού τρώει πολλές φορές την ψυχή μας. Πώς θά τό πετύχομε αυτό; Είναι άπλά τά πράγματα. Τί έκανε ό Χριστός όταν στην θαλασσοταραχή, στό πλοιο οι μαθητές Του ταραγμένοι και αγχωμένοι Τόν ζύπνησαν γιατί φοβήθηκαν πως θά βουλιάζουν; Ήπλωσε τά χέρια Του και ή θάλασσα ήρέμησε. Αυτό είναι. Ήκεινος άπλώνει και μās δίνει τό χέρι Του, ής άπλώσομε και έμεις τά δικά μας να Τόν συναντήσομε, να γίνει αυτή ή μεταγγιση της ειρήνης, της γαλήνης, της ήρεμίας. Ής αλλάξομε τόν τρόπο πού βλέπομε την ζωή, ής την δοῦμε με τά μάτια του Χριστού. Βαπτισμένη μέσα στόν Θεό και τότε θά τά δοῦμε όλα με άλλη προοπτική. Άλλιῶς την άρρώστια, την οικογένεια, τά παιδιά, την δουλειά. Ήν μπορέσομε να τρυπήσομε τά νέφη αυτού του κόσμου, του άγχωτικού, θά μπει τό φῶς του Θεού στη ζωή μας και όλα θά τά αντιμετώπισομε διαφορετικά.

Συμπέρασμα: Τό πρόβλημα του άγχους τελικά όφείλεται στό ότι δέν έχομε καταλάβει πως ό Θεός μās αγαπά, αν νιώσομε την άγάπη του Θεού θά μās πάρει όλα τά προβλήματα της ζωής και τό άγχος. Τά άδιέξοδα στό παράλογο άγχος μας δέν βρίσκονται μπροστά μας, αλλά στό μυαλό μας. Ή διέξοδος θά είναι να κοιταζόμαστε πιο συχνά στόν καθρέπτη πού είναι ό λόγος του Θεού και να Τόν παρακαλοῦμε να νιώθομε την άγάπη Του για να φεύγει κάθε φόβος, κάθε ανασφάλεια, για τό παρόν και τό μέλλον.

ΤΡΙΩΔΙΟ

Ανανέωση τῆς ψυχῆς καί τῆς ζωῆς μας

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Γέροντος ἀπό Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. Εἰρηναίου

υχνά οἱ ἄνθρωποι ἐπινοοῦνε «δίαιτες» καί συνταγές γιά νά διατηρήσουν τήν ὑγεία καί τή «νεότητά» των. Κι ὅταν συμβῆ νά ἀρρωστήσωμε καί νά χάσωμε τίς σωματικές μας δυνάμεις, τότε καί πάλι προστρέχομε σέ φάρμακα καί γιατρούς γιά νά ἀνακτήσωμε τήν ὑγεία καί τήν εὐεξία μας.

Δέ συμβαίνει ὅμως δυστυχῶς τό ἴδιο καί μέ τήν ψυχική μας ὑγεία. Λάθη καί Πάθη πού συσσωρεύονται σιγά-σιγά στή ψυχή καί στή συνείδησή μας, ὑποσκάπτουν τήν ὑγεία της, τήν τραυματίζουν κι ὄχι σπάνια τή νεκρώνουν. Πόσες φορές, λάθη καί πάθη (οἱ ἁμαρτίες) πού καταστρέφουν τήν ψυχική μας ἀγνότητα, τήν αἰσιοδοξία, τήν καλωσύνη, τό θάρρος, τήν αὐτοπεποίθηση, μᾶς ἀφήνουν ἐρείπια τῆς ζωῆς καί μᾶς κλείνουν σέ ψυχικά ἄστυλα.

Καί βέβαια τά λάθη καί τά πάθη στή ζωή μας, ὕστερα ἀπό τήν ἁμαρτία τῶν πρωτοπλάστων, εἶναι δυστυχῶς ἀδυσώπητη «κληρονομιά» τῶν ἀνθρωπίνων Γενεῶν. Ὑπάρχει ὅμως εὐτυχῶς καί τό Ἀντιφάρμακο: Ἡ Μετάνοια καί ἡ Συγχώρηση τοῦ Θεοῦ. Ἡ Μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, πού καθαρίζει καί ἐπουλώνει τά ψυχικά μας τραύματα καί ἀνανεώνει τήν ψυχή καί τή ζωή μας: «Ἀπόδος μοι τήν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου καί πνεύματι ἡγεμονικῶ στήριξόν με», λέγει ὁ ψαλμός τῆς μετανοίας, (50ος), πού τόσο συχνά τόν λέμε στίς προσευχές τῆς Ἐκκλησίας μας καί μάλιστα στήν περίοδο τοῦ Τριωδίου.

«Τῆς Μετανοίας ἀνοιξόν μοι πύλας Ζωοδότα...», λέγει τό Κατανυκτικό Τροπάριο τῶν Κυριακῶν τῆς περιόδου αὐτῆς καί γίνεται προσκλητήριο γιά ὅλους μας, νά περάσωμε τήν πύλη τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς, καί νά βιώσωμε τήν προσευχή, τή Νηστεία καί τήν Μετάνοια.

«Ψυχή μου, ψυχή μου, ἀνάστα τί καθεύδεις;», σαλπίζει καί ὁ Μέγας Κανόνας, πού ψάλλεται τμηματικά ἀπό τήν πρώτη ἐβδομάδα τῆς Μ. Σαρακοστῆς κι ὀλόκληρος τήν Πέμπτη ἐβδομάδα της.

Καί μᾶς καλεῖ ν' ἀφυπνισθοῦμε, νά ξυπνήσωμε ἀπό τή νάρκη τῆς ἀδράνειας καί τῆς ἀδιαφορίας, (μεγάλης ἁμαρτίας), καί νά μποῦμε σέ ἀγῶνες πού ἀναναιώνουν τίς πνευματικές μας δυνάμεις, τίς δυνάμεις ἐκείνες, πού κάνουν τή ζωή μας δυναμική σέ τελειότητα καί ἔργα ἀρετῆς καί ἀγάπης.

Ἀγαπητέ μας ἀναγνώστη: ΚΑΛΟ ΤΡΙΩΔΙΟ!

Ἡ ἀποσάθρωση τῆς Οἰκογένειας.

2 Φεβρουαρίου. Ἡ Ὑπαπαντή τοῦ «παιδίου Ἰησοῦ» στόν Ναόν ἀπό τόν πρεσβύτερο Συμεών. Κοιτάζω τήν εἰκόνα τῆς ἑορτῆς αὐτῆς. Συγκινοῦμαι, διδάσκομαι, συλλογιέμαι, μά καί πονῶ. Τό τελευταῖο συναίσθημα θά φανεῖ στήν πορεία τοῦ γραφοῦ μου, ἄν καί ὁ τίτλος του ἤδη τό πρωτομαρτύρησε.

Στήν εἰκόνα ἀποτυπώνεται ἡ Ἅγια οἰκογένεια. Ἡ οἰκογένεια τῆς κλήσεως τοῦ οὐρανοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἐορτάζοντας τήν Ὑπαπαντή τοῦ Χριστοῦ, ἐορτάζουμε τήν Ἅγια οἰκογένεια. Εὐλογία καί προφητεία. Εἰκόνα-πρότυπο γιά τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας. Εἰκόνα-μοντέλο γιά τήν οἰκογένεια κάθε ἐποχῆς. Ξεκίνημα μέσα ἀπό τόν Ναόν τοῦ Θεοῦ καί τήν σῶζουσα, διά τῆς θείας χάριτος, Ἐκκλησία Του.

Καί πέρασαν χρόνια καί αἰῶνες καί ἡ ἀνθρώπινη οἰκογένεια ἐπέρασε δοκιμασίες. Καί ἡ οἰκογένεια βλάστη-

Τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου

π. Ἰγνατίου Χατζηνικολάου

Ἱεροκήρυκος Ἰ.Μ. Κισάμου & Σελίνου

τ. Λυκειάρχου

σε ἀγίους, μάρτυρες καί ἥρωες, ἀλλά καί χριστομάχους, καί διώκτες καί ἀπανθρώπους.

...Καί φθάνομε στήν ἐποχή μας μέ τόν «πολιτισμόν» καί τίς ἀνέσεις. Μέ τά συνέδρια καί τίς ἐπιστημονικές ἀνακοινώσεις καί ἐφευρέσεις, καί ὅμως ἡ οἰκογένεια δέν ἄλλαξε συμβιωτικά καί διανθρώπινα παρουσιάζουσα μάλιστα μιά τρομερή καί ἀνεξέλεγκτη ἀποσάθρωση. Βεβαίως, καί ἡ «πολιτισμένη» καί «εὐρωπαϊκή» χώρα μας δέν θά μπορούσε νά ἀποτελοῦσε ἐξαιρεση!. Αὐτό ἔλειπε!

Ἡ οἰκογένεια εἶναι τό θῦμα τῶν ἐκάστοτε κρατούντων. Τῆς προκλήσεως. Τῆς παραπληροφορήσεως. Τῆς προπαγάνδας. Τῆς ἀποκρύψεως, τῆς στυγνῆς πραγματικότητος καί τῆς ὠραιοποιήσεως τοῦ ψεύδους. Τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ κόσμου ἀπό τά καψιά προβλήματα του μέ τήν προβολή «σκανδάλων» καί καταχρήσεων. Μιά ἐγκληματική διαστροφή μέ θῦμα **τὴν οἰκογένεια.**

Πάνω σ' αὐτά πού ἀναφέραμε, συνοπτικά βέβαια λόγω τοῦ περιορισμένου χώρου ἑνός ἄρθρου, ἀναφέρεται τό ἄρθρο ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδας μέ τόν ἴδιο τίτλο πού βάλουμε στήν ἐπικεφαλίδα τοῦ ἄρθρου μας.

Λέγει, λοιπόν, τό ἄρθρο: «Ξεπερνᾶ καί τήν πύο νοσηρή φαντασία, ἡ βάνουση, ἀνάληγη καί ἀπάνθρωπη κακοποίηση ἑνός παιδιοῦ, δυό μόλις χρόνων. Μέσα στό ἴδιο οἰκογενειακό περιβάλλον του. Κάτω ἀπό συνθήκες στίς ὁποῖες οὐσιαστικά συνέπρατταν καί ἐκεῖνοι ἀκριβῶς οἱ ὁποῖοι ὄφειλαν νά παρέχουν προστασία καί στοργή στό μικρό ἀγγελούδι».

Οἱ λεπτομέρειες τῆς φρικτῆς αὐτῆς ὑποθέσεως παραμένουν ἀκόμη ἀσαφείς καί ἀντιφατικές. Οἱ πρῶτες ὥστόσο πληροφορίες προδίδουν νοσηρές ἐξαρτήσεις, ὑποταγή στή σιωπή καί ἀπόπειρα ἀπόκρυψης τοῦ χυδαίου καί τοῦ

βάνουσου.

Εἶναι χαρακτηριστικό τό γεγονός ὅτι τό ἐγκλημα δέν καταγγέλθηκε ἀπό συγγενικό πρόσωπο, ἀλλά ἀπό τούς γιατρούς στούς ὁποῖους δυό φορές μέσα σέ ἑννέα ἡμέρες, ὁδηγήθηκε τό παιδί, μέ κατάγματα στά χέρια. Καί εἶναι βεβαίως συγκλονιστική ἡ μαρτυρία τῶν γιατρῶν γιά τίς ἀσαφεῖς ἐξηγήσεις τῶν γονιῶν καί τούς ἰσχυρισμούς τους ὅτι δέν ἄκουγαν οὔτε τό κλάμα τοῦ παιδιοῦ.

Ἡ ὑπόθεση προδίδει ἀθεράπευτη ἐγκληματική διαστροφή. Ἐντοπίζει τήν ἀνάπτυξη νοσηρῶν καταστάσεων στούς κόλπους τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογένειας, οἱ ὁποῖες ὁδηγοῦν στήν ἀδιαφορία, τήν ἀναληγία, ἀκόμη καί τή βαρβαρότητα. Ἐπισημαίνει τήν ἀποσάθρωση πού ὁδηγεῖ ἀκόμη καί στήν ἀνοχή καί τήν συγκάλυψη τοῦ ἐγκλήματος. Ὑπογραμμίζει μιά τάση πού, ὅσο ἰσχυρή κι ἄν εἶναι τούτη τή στιγμή, δέν μπορεῖ νά μᾶς ἀφήνει ἀδιάφορος.

Μόλις πρόσφατα ἡ κοινή γνώμη -ἐξαιτίας τῆς αὐτοκτονίας τοῦ καταδικασθέντος γονιοῦ- ἀνακαλοῦσε στή μνήμη μιά ἄλλη περίπτωση κακοποίησης παιδιοῦ ἕως θανάτου.

Ἐπρόκειτο ἀσφαλῶς γιά ἰδιαίτερος εἰδεχθῆς, συγγενό καί ἀποτρόπαιο ἐγκλημα. Ἀπό ἐκεῖνα πού πρωτοεμφανίζονται στήν Ἑλληνική κοινωνία.

Πολῶς συχνά, ὥστόσο, ἀκούγονται καταγγελίες γιά ἀτυχήματα ἀνηλίκων -καί μωρῶν ἀκόμη- πού ἐγκαταλείφθηκαν μόνο γιά κάποια δουλειά ἢ ἕναν καφέ τῶν γονιῶν.

Καί ἀκόμη συχνότερα παρακολουθοῦμε τήν ἐκτροπή ἐφήβων στό περιθώριο καί τά ναρκωτικά ἐξαιτίας τῆς ἀδιαφορίας καί τῶν νοσηρῶν καταστάσεων, πού ἀναπτύσσονται στούς κόλπους τῶν οἰκογενειῶν.

Ἡ τάση εἶναι εὐδιάκριτη καί ἄκρως ἐπικίνδυνη. Καί τά αἶτια ἀναμφισβήτητα πολλά.

Ἡ εἰσαγόμενη ὑποκουλτούρα, ἡ ἔλλειψη προτύπων, ἡ μιζέρια τῆς ἐποχῆς, ἡ πενία τῶν ἀρχῶν, ἀξιών καί ἰδανικῶν συγκαταλέγονται βέβαια στούς ἰούς πού μολύνουν τήν ἐποχή, τήν κοινωνία, τήν οἰκογένεια. Καί γι' αὐτούς ἀκριβῶς τούς λόγους φέρουμε ὅλοι μερίδιο εὐθύνης. Καιρός νά τό συνειδητοποιήσουμε.

Η ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΑ

«Χωρίς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν», (Ἰωάν. 15,5).

Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου πού ἐμπεριέχεται στό Ἱερό Εὐαγγέλιο συχνά ἀναφέρεται στή δύναμη τῆς πίστεως. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος κηρύσσει καί διδάσκει ὅτι χωρίς ἐμένα κανεῖς δέν μπορεῖ νά βαδίσει τόν δρόμο τῆς ἐν Χριστῷ ἠθικῆς ζωῆς καί τελειότητος .

Ἡ πίστη σ' Ἐκεῖνον εἶναι τό φῶς τό ὁποῖο φωτίζει τόν δρόμο κάθε ἀνθρώπου. Εἶναι τό φῶς τό Θεϊκό καί οὐράνιο πού κάνει τόν ἄνθρωπο νά βλέπει μέ καθαρότητα καί διαύγεια, τούς ὁμορφους κόσμους πού ὁ Θεός μᾶς ἀποκάλυψε.

Ἡ πίστη σ' Ἐκεῖνον δημιουργεῖ τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιά μία ἠθική ζωή καί πορεία τοῦ ἀνθρώπου, ἀπαλλαγμένη ἀπό ἀγχώδη σύνδρομα καί βασανιστικές καταστάσεις πού δημιουργεῖ κυρίως ἡ ἄμαρτία καί ἡ ἀποστασία του ἀπό τόν Θεό.

Σ' αὐτήν ἔγκειται τό μυστικό τῆς ζωῆς, κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο, τό ὁποῖο δυστυχῶς οἱ πολλοί δέν γνωρίζουν, ἤ καί δέν θέλουν νά μάθουν. Μόνον ἐκεῖνος πού ζεῖ μέ πίστη καί ὑπακοή εἰς τόν νόμο τοῦ Χριστοῦ, ζεῖ τήν ἀληθινή ζωή καί «φέρει καρπὸν πολύν», (Ἰωάν. 15,5) δικαιοσύνης καί ἁγιασμοῦ, ἄρα καρπὸ πού δημιουργεῖ εὐτυχία.

Μόνον ἐκεῖνος πού βιώνει τήν κατά Θεό εὐτυχία στήν παρούσα ζωή, ἐκεῖνος ζεῖ μία ζωή ἡσυχῆ καί σώφρονα, καί παρά τίς ἀναπόφευκτες δοκιμασίες καί θλίψεις ζεῖ μέ εἰρήνη, ἀπέχει ἢ προσπαθεῖ νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τίς μάταιες συνήθειες καί ἀπαιτήσεις τοῦ κόσμου, τῆς ἐπίδειξης, τῆς φιλοδοξίας καί τῶν παθῶν, χαίρεται τήν ἀληθινή χαρά καί διανοίγεται μπροστά του μέλλον εὐτυχές καί μακάριο. Ἐνῶ ἀντιθέτως αὐτός πού δέν πίστεψε, ἢ ἀπέκοψε τόν σύνδεσμο τῆς ζωντανῆς ἐπικοινωνίας του μέ τόν Χριστό, σ' αὐτόν εἶναι ἀδύνατη ἡ εἰρήνη καί ἡ γαλήνη εἶναι ξένη μέ αὐτόν, ἀφοῦ δέ τήν βρίσκει στήν κοσμική ζωή τῶν ἡδονῶν καί

**Τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρου
π. Ἐρμανουήλ Μπαριωτάκη
Ἐφημερίου Ἀγ. Σπυρίδωνος Καστελλίου
Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Διτ. Κισάμου**

ἀπολαύσεων καί πάντοτε τόν ἀκολουθεῖ ἡ πικρία, οἱ τύψεις, ἡ ἀηδία, ἀκόμα ἡ ἀπογοήτευση καί ἡ αὐτοκτονία.

Ἡ ἀλήθεια τοῦ λόγου βεβαιώνεται μέ τό στόμα ἑνός νέου πού ἔζησε μακράν τοῦ Χριστοῦ καί ἀπόλαυσε τήν κοσμική ζωή μέσα ἀπό τίς τέρψεις καί τίς ἡδονές καί ρούφηξε τήν δηλητηριώδη γλυκύτητα τῶν ἀπολαύσεων. «*Ἀπόλαυσα, λέει, ὅλες τίς ἡδονές τοῦ κόσμου καί συνεπῶς γνωρίζω τήν ματαιότητά των. Δέν λυποῦμαι ὅμως διότι τίς ἀφήνω. Ἐξετίμησα τήν πραγματική των ἀξία, ἡ ὁποία πραγματι εἶναι πολύ χαμηλή, ἀλλ' ὅσοι δέν τίς δοκίμασαν δίδουν σ' αὐτές μεγάλη σημασία. Βλέπουν μόνο τήν ἐξωτερική των λάμψη καί θαμβώνονται ἀπό τήν ἀκτινοβολία των. Ἀλλ' ἐγώ ἔμεινα ὀπίσω ἀπό τά παρασκήνια, γνώρισα ὅλα τά βαριά βαροῦλκα καί τά ἀκάθαρτα σχοινιά, πού κινοῦν τίς μηχανές τῆς κοσμικῆς ζωῆς. Εἶδα καί μυρίστηκα τά ψευτοεπίπλαστα, πού λαμπρύνουν τήν διακόσμησή τους καί προκαλοῦν τόν θαυμασμό τῶν ἀγνοούντων. Ὅταν σκέπτομαι ὅλα ὅσα εἶδα, ὅσα ἄκουσα, ὅσα ἔκαμα, δέν μπορῶ νά πείσω τόν ἑαυτό μου ὅτι ἡ μωρά ἐκείνη σπουδή καί μανία τῆς κοσμικῆς κινήσεως καί τῶν ἡδονῶν εἶχαν κάποια πραγματική ὑπαρξη. Θεωρῶ ὅτι ὅλα ἐκεῖνα ἦταν ὡς ἕνα ἀπό τά ρομαντικά ὄνειρα, πού βλέπουν αὐτοί πού πίνουν τό ὄπιο, καί κατ' οὐδένα τρόπο θά ἤθελα νά ἐπανέλθω στήν ἀηδή καί ναυτιώδη ἐκείνη κατάσταση, τοῦ Θεοῦ συνεργούντος».*

Ἐπάρχουν πλεῖστα παραδείγματα ἀνθρώπων εἰς τήν ἱστορία τῶν γενεῶν, πού ἐνῶ θά μπορούσαν νά ἀποδειχθοῦν μεγάλοι, κολοσσοί καί πραγματικοί εὐεργέτες, ἐκμηδενίσθηκαν, ἔσβησαν καί ἀπωλέσθηκαν, βλάπτοντας ὄχι μόνο τόν ἑαυτό των ἀλλά καί πολλούς ἄλλους ἐξ αἰτίας

της σκληροκαρδίας και άπιστίας των.

Άντιθέτως υπάρχουν πλείστα παραδείγματα άλλων ανθρώπων, πού μεγαλούργησαν διά της δυνάμεως του Ίησοῦ, και οί όποιοι διακηρύττουν τόν λόγο του Άποστόλου των έθνών Παύλου: «ούχ ίκανοί έσμεν άφ' έαυτών λογίζεσθαι τί, ώς έξ έαυτών, άλλ' ή ίκανότης ήμῶν έκ του Θεου» (Β' Κορ. 3,5). Όλοι οί Άγιοι, άνδρες και γυναίκες, πού θαυμάζονται για τήν αγιότητά τους, τά κατορθώματα και τήν άρετή τους, βεβαιώνουν ότι ή δύναμις του Χριστου και ή πίστη τους εις αυτόν, τούς έκαμε ικανούς νά πετύχουν τήν ήθική ζωή.

Είται λοιπόν αναντίρρητο, ότι μακράν του Χριστου είναι αδύνατος ή ήθική και ή άρετή. Μόνον πλησίον του Έσταυρωμένου Λυτρωτου και μέ όπλα τά μέσα εκείνα πού

ή Έκκλησία μας παρέχει, δηλαδή τήν ύποποιόν ταπεινώση, τήν ζέουσαν πίστη, τήν πάνοπλον έγκράτεια και τόν νόμιμο άγώνα και άθληση, θά λάβομεν τό της άρετης βραβείο και τόν της νίκης στέφανον.

Έμπρός λοιπόν άδελφοί! Άς άπευθυνθούμε προς τόν Σωτήρα μας Χριστόν και άς του είπομεν μετ' έπιγνώσεως και συντριβής «Ουδέν, Κύριε έγώ, ουδέν χωρίς σου, ουδέν τό αληθώς όρθόν και εύάρεστον ένάπιόν σου», όλα ατελή, όλα έλλιπή όλα μάταια, όλα μολυσμένα μέ κακία και άσωτεία! Σε σένα εις τό έξής αναθέτω τόν έαυτό μου, τόν όποιο διά της παντοδυσμάμου δεξιās σου θά όδηγήσεις εις τήν αλήθειαν, τήν ήθικήν, τόν αγιασμόν και τήν τελειότητα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΓΝΩΜΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΩΝ ΕΣΠΕΡΙΩΝ Μ. ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ 2008

ΗΜΕΡΑ	ΩΡΑ	ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ	ΟΜΙΛΗΤΗΣ	ΘΕΜΑ
Κυριακή της Τυρινής 9/3/2008	4.30 μ.μ.	Ί.Μονή Όδηγητρίας Γωνιάς	Πανοσ/τατος Άρχιμανδρίτης π. Ειρηναίος Βερυκάκης Ί.Ηγούμενος Ί.Μ. Γουβερνέτου	«Συγχώρηση. Τόπος και τρόπος συνάντησης Θεου και ανθρώπου»
Α' Κυριακή των Νηστειών 16/3/2008	6.30 μ.μ.	Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Κισάμου	Πανοσ/τατος Ίερομόναχος π. Έφραίμ Σιμωνοπετρίτης	«Όρθοδοξία»
Β' Κυριακή των Νηστειών 23/3/2008	6.30 μ.μ.	Ί.Ν. Άγίου Σπυρίδωνος Κισάμου	Σεβ. Μητροπολίτης Κισάμου & Σελίνου κ. κ. Άμφιλόχιος	«Η Δύναμις της Ευχής»
Γ' Κυριακή των Νηστειών 30/3/2008	6.30 μ.μ.	Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Κισάμου	Πανοσ/τος Άρχιμανδρίτης π. Αντίπας Άγιορείτης	«Το μεγαλειό του Σταυρου»
Δ' Κυριακή των Νηστειών 6/4/2008	6.30 μ.μ.	Ί.Ν. Άγίου Σπυρίδωνος Κισάμου	Πανοσ/τος Άρχιμανδρίτης π. Αντώνιος Φραγκάκης Ίεροκλήρυξ Ί.Μητροπόλεως Γορτύνης & Άρκαδίας	«Η μετάνοια, όδός σωτηρίας»
Ε' Κυριακή των Νηστειών 13/4/2008	6.30 μ.μ.	Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Κισάμου	Πανοσ/τος Άρχιμανδρίτης π. Ίγνάτιος Χατζηνικολάου Ίεροκλήρυξ Ί.Μ. Κισάμου & Σελίνου. Έπιτ. Λυκειάρχης	«Λυτρωτικά μονοπάτια της Μ. Τεσσαρακοστής»

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΚΑΙ ΝΕΟΙ

Γυχνά φθάνουν ως προσκυνητές στο Άγιον Όρος αρκετοί νέοι. Από την Ελλάδα και τό εξωτερικό. Ό έρχομός τους δέν είναι από μία απλή περιέργεια. Κάπι περισσότερο αναζητοῦν. Υπάρχουν και σέ αὐτή τήν εποχή, άν όχι πολλοί, πάντως αρκετοί, νέοι άνθρωποι πού ψάχνουν ένα βαθύτερο λόγο, ένα ουσιαστικό νόημα ζωής. Δέν αναπαύονται στίς καθημερινές τυπικότητες, τίς πρόχειρες διασκεδάσεις, τίς καταλήψεις και τίς άπεργίες. Πρόκειται γιά μία αναζήτηση, όχι στή μόδα, τό ίντερνέτ, τίς καφετέριες, τή διαφήμιση και τίς επιπόλαιες γνωριμίες, αλλά στήν ιστορία, τήν παράδοση, τήν πίστη, τόν πολιτισμό, τό ιερό και τό ώραϊο.

Σέ αὐτούς λοιπόν έχει πολλά νά πει τό Άγιον Όρος. Γιατί είναι και κάποιιο άλλοι, πού έρχονται και ξανάρχο-

Τοῦ Μοναχοῦ Μωϋσέως. Άγιορείτου

νται μά δέν χαμπαρίζουν. Φεύγουν ὅπως ἤλθαν. Μόνο γιά νά λένε πώς πῆγαν δεκάδες φορές. Γνωρίζουν πρόσωπα και πράγματα, πού έχει καλό κρασί και πού μπορείς νά μείνεις δεύτερη ἡμέρα. Υπάρχει ένα άθέατο Όρος και μία άγνωστη Όρθοδοξία. Νέος μου ἔλεγε μέ συγκίνηση πώς ἡ παράδοση τοῦ Όρους τοῦ φαινόταν πολύ ξένη και μακρυνή κι ὅμως είναι τόσο προσφιλῆς και οἰκεία...Οἱ ἡρεμοὶ μοναχοί, ὁ τρόπος πού κάθονται ὠρες στά στασίδια, πώς κάνουν τόν σταυρό τους και πώς κάνουν μετάνοιες, τόν ἔκαναν ν' άποκτήσει μία ζωντανή σχέση μέ τόν Θεό. Τόν είχαν κουράσει πολύ τά παχειά λόγια τῶν γονέων και κάποιων πού είχαν συνηθίσει στό ρόλο τοῦ αὐστηροῦ ἡθικολόγου.

Οἱ νέοι συνήθως διακρίνουν τή γνησιότητα. Έτσι, ὅταν τήν ανακαλύπτουν, τήν ακολουθοῦν μ' ένθουσιασμό. Έδῶ συναντήσαμε ένα διαφορετικό Θεό, από αὐτόν πού μᾶς είχαν παρουσιάσει στήν πόλη, μούλγε ένας φοιτητής. Δέν είναι τόσο φοβερός, μεγάλος, μακρυνός κι άγνωστος ὁ Θεός. Δέν είναι ὁ Θεός μας τιμωρός κι' έκδικητής. Άκόμη και χριστιανοί μας ἔχουν ένίστε μία λαθεμένη αντίληψη περί Θεοῦ. Έτσι, ταλαιπωροῦμενοι

ταλαιπωροῦν και τούς άλλους.

Όταν νέος και γώ πῆγα στό Άγιον Όρος, μετά τόν πρῶτο ένθουσιασμό από τό καταπληκτικό τοπίο, τίς ἀγέρωχες οἰκοδομές και τά πολύτιμα κειμήλια, σάθηκα στά γεροντάκια, πού δέν μιλοῦσαν συμβουλευτικά, αλλά μιλοῦσε ἡ ἴδια ἡ σιωπή τους και ἡ ἐλπίδα τους. Ἡ ἐπιλεγμένη ἀκολουθία τῆς λιτότητας, τῆς ὑπακοῆς, τῆς καθαρότητος και τῆς ἀδοξίας. Κρυμένοι, σιωπηλοί και ταπεινοί. Δίχως τίποτε νά καρτεροῦν από τόν ανθρώπινο ἔπαινο.

Μετά εἶχαμε πολλές συζητήσεις μέ νέους στό ἀρχονταρῆ τῆς Σιμωνόπετρας και στό ὑπέροχο μπαλκόνι τῆς σκήτης μας. Μετά τίς κλασικές ἐρωτήσεις: γιατί γίνετε μοναχός, γιατί δέν τρῶτε κρέας και γιατί δέν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος γυναικῶν στό Άγιον Όρος, ἔρχονταν οἱ πιό σοβαρές ἐρωτήσεις: Γιατί ζοῦμε; Ποιός είναι ὁ σκοπός τῆς ὑπάρξεως μας; Ποιά ἡ ἀλήθεια τῆς Όρθοδοξίας; Έρωτήσεις πού ἀξίζει πολύ ν' ἀπαντηθοῦν νωρίς.

Οἱ νέοι θέλουν ἐμπνευσμένα πρότυπα. Κουράσθηκαν, ὅπως ὅλοι μας, από τά παχειά και ἄνευ ἀντικρυσματος λόγια.

Δέν λέγω πώς μόνο στό Όρος ὑπάρχει γνησιότητα. Υπάρχουν κι ἐδῶ κάποια ζιζάνια στους κήπους. Ἡ γνησιότητα ὑπάρχει παντοῦ. Συχνά ὅμως είναι κρυμένη και ἀδιαφήμιση. Άξίζει κανείς νά τήν αναζητήσει. Δέν ἀξίζει κανείς μία ζωή ν' ακολουθεῖ μία τόσο κουραστική ὑποκριτική στάση. Νά κολακεύει τήν ὅποια άνιερη ἐξουσία...

Δαιμονισμός και ΄Εξορκισμός στην ΄Ορθόδοξη ΄Εκκλησία

Τά τελευταία ἔτη γίνεται ἀρκετός λόγος γιά τό φαινόμενο τοῦ δαιμονισμοῦ, τῶν δαιμονικῶν ἐπιρροῶν καί τοῦ ἐξορκισμοῦ. Πιό συγκεκριμένα, πολλοί ἱερεῖς ἔχουν δεχτεῖ ἐρωτήσεις πιστῶν γύρω ἀπό τά θέματα αὐτά, ἐνῶ σέ κάποιες περιπτώσεις ἴσως τούς ζητήθηκε ἀκόμη καί νά ἀναγνώσουν εὐχές ἐξορκισμοῦ. Παρ' ὅλα ταῦτα ἀρκετές ἀνακρίβειες γράφονται καί ἀκούγονται κατά καιρούς ἀπό διάφορους κύκλους, ἐπιστημονικούς, παραψυχολογικούς ἢ ἄλλους. Μέ τό ἄρθρο αὐτό ἐπιχειροῦμε νά παρουσιάσουμε ἀδρομερῶς τήν πίστη, τή διδασκαλία καί τήν μακραιώνη πρακτική τῆς ΄Ορθοδόξου ΄Εκκλησίας μας πάνω στό θέμα.

Εἰσαγωγικά

Δαιμονισμός στήν ὀρθόδοξη παράδοση ὀνομάζεται τό φαινόμενο κατά τό ὅποιο ὁ ἄνθρωπος ἐξουσιάζεται ψυχωστικά ἀπό πονηρά πνεύματα. Ἀρκετά παραδείγματα δαιμονιζομένων ἀνθρώπων πού θεραπεύτηκαν ἀπό τόν Κύριο ὑπάρχουν στήν Καινή Διαθήκη (Μάρκ. 1:23-27, Λουκᾶ

Τοῦ Δρος Ἀλέξανδρου Φ. Καραμπάτσου

4:33-35, 9:43, Ματθ. 10:1, Μάρκ. 16:17, Ματθ. 7:22), ἐνῶ ὁ ἴδιος ἔδωσε στούς ἀγίους Του μαθητές ἐξουσία νά ἐκβάλλουν δαιμόνια (Ματθ. 10:8, Μάρκ. 16:17-18). Ἐπίσης οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν Πατέρων τῆς ΄Εκκλησίας μας ἀναφέρονται στό θέμα τῶν δαιμονικῶν ἐπιρροῶν στά συγγράμματά τους.

΄Εξορκισμός τῶν κατηχουμένων

Ἡ πρακτική τῆς ἀρχαίας ΄Εκκλησίας.

Στά πρωτοχριστιανικά χρόνια ἡ ἱεροπραξία τοῦ ἐξορκισμοῦ, πού ἐπιτελοῦνταν στούς κατηχουμένους πρό τῆς βαπτίσεώς τους, εἶχε ἀνατεθεῖ στούς ἐπτά διακόνους.¹ Βασικός σκοπός τῶν ἐξορκισμῶν πού διαβάζονταν στούς κατηχουμένους ἦταν ἡ ἐκδίωξη τῶν πονηρῶν πνευμάτων πού τυχόν ἐμφώλευαν στίς ψυχές αὐτῶν καί ἡ προετοιμασία τους γιά τό ἱερό Βάπτισμα. Ἐπειδή ὅμως οἱ ἀνάγκες τῆς ΄Εκκλησίας αὐξήθηκαν λόγω τῆς προσελεύσεως πολλῶν κατηχουμένων στούς κόλπους τῆς, ἤδη ἀπό τόν 3ο αἰῶνα, ὀρίστηκε εἰδική τάξη κληρικῶν πού ὀνομάστηκαν «ἐξορκιστές» καί ἦταν ἐπιφορτισμένοι μέ τό ἔργο αὐτό. Οἱ κληρικοί πού ἀναλάμβαναν τήν διακονία αὐτή ἐπιλέγονταν ἀπό τόν Ἐπίσκοπο (κανών 1' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, κανών κς' τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου). Οἱ εὐχές τοῦ ἐξορκισμοῦ διαβάζονταν στούς κα-

τηχουμένους ὄχι μιά μόνο φορά ἀλλά ἐπανεπιλημμένως καί σέ διαφορετικές ἡμέρες.²

Ἡ σύγχρονη πράξη.

Ἐξορκισμοί σήμερα ἀναγιγνώσκονται κατά τήν ἀκολουθία «εἰς τό ποιῆσαι κατηχούμενον», πού προηγεῖται τοῦ Βαπτίσματος. Οἱ ἐξορκισμοί πού διασφύζονται στό κείμενο τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς εἶναι μόνον ἕνα μέρος τῶν εὐχῶν πού χρησιμοποιοῦνταν στήν ἀρχαία ΄Εκκλησία κατά τήν κατήχηση.³ Σήμερα ἴσως προκαλεῖ ἐντύπωση τό ὕφος τῶν ἐξορκιστικῶν αὐτῶν εὐχῶν στίς ὁποῖες ἐμφανίζεται ὁ διάβολος ὡς ἔχων τεράστια ἐξουσία ἐνώπιον τοῦ βαπτιζόμενου. Πρέπει ὅμως νά ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι οἱ εὐχές αὐτές προϋπέθεταν ὅτι ὁ κατηχούμενος δέν ἦταν νήπιο ἀλλά ἐνήλικος, πρό ὀλίγου εἰδωλολάτρης, καί ὡς ἐκ τούτου ἐπιρρεπής σέ δαιμονικές ἐπιρροές.⁴

Ἄλλες εὐχές ἐξορκισμοῦ

Στό Εὐχολόγιο τῆς ΄Εκκλησίας μας ὑπάρχουν ἐπτά «εὐχαί, ἦτοι ἐξορκισμοί ἐπὶ πασχόντων ὑπὸ δαιμόνων» συγγραφεῖς τῶν ὁποίων εἶναι οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς ΄Εκκλησίας μας, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καί Μ. Βασίλειος. Τέσσερις ἀπό τίς εὐχές αὐτές ἀπευθύνονται στόν Θεό καί ζητοῦν τήν θεία παρέμβασή Του, ὥστε νά ἐλευθερωθεῖ ὁ πάσχων ἀπό τή δαιμονική ἐπιρροή (*Ὁ Θεὸς τῶν θεῶν καὶ Κύριος τῶν κυρίων... Ὁ Θεὸς τῶν οὐρανῶν, ὁ Θεὸς τῶν φάτων... τοῦ Μ. Βασιλείου, καὶ Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ λυτρωσάμενος τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων... Ἐπικαλούμεθά σε, Δέσποτα, Θεὲ παντοκράτωρ... τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου*). Οἱ ὑπόλοιπες εὐχές ἀπευθύνονται εὐθέως στά πονηρά πνεύματα καί μέ ἐκφράσεις πού προκαλοῦν φρίκη καί τρόμο τά ἐπιτιμοῦν καί τά διατάζουν νά ἐξέλθουν ἀπό τοῦ πάσχοντος (*Ἐξορκίζω σε τὸν ἀρχέκακον τῆς βλασφημίας... τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τὴν θείαν τε καὶ ἀγίαν, καὶ μεγάλην, καὶ φρικτὴν, καὶ ἄστεκτον ὀνομασίαν... τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου*).

Ἀξιοσημείωτο τυγχάνει τό γεγονός ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ ΄Εκκλησία ἔχει συνθέσει εἰδική ἀκολουθία ἐξορκισμοῦ ἡ ὁποία ἀναθεωρήθηκε πρόσφατα καί περιέχεται στό Εὐχολόγιο τῆς (*Ritual Romanum*). Στήν Ὄρθόδοξη ΄Εκκλησία δέν συνέβη τό ἴδιο, πιθανότατα διότι ἡ χρήση τῶν εὐχῶν αὐτῶν, σέ ἀντίθεση μέ τούς ἐξορκισμούς τῶν κατηχουμένων, ἦταν ἀνέκαθεν καί ἐξακολουθεῖ νά εἶναι σπανία.

Μῦθοι καί ἡ ἀλήθεια

Γεγονός τυγχάνει ὅτι ὁ πιστός λαὸς προβληματίστηκε γιά πρώτη φορά γύρω ἀπό τά θέματα τοῦ δαιμονισμοῦ καί τοῦ ἐξορκισμοῦ, ὅταν προβλήθηκαν κινηματογραφικὲς ταινίες

οί όποϊες τά διαπραγματεύτηκαν άμεσα αλλά μέ έπιπολαιότητα. Έκεϊ παρουσιάστηκαν γεγονότα έν μέρει άληθής αλλά στήν πλειοψηφία τους ύπερτονισμένα καί άνακριβή, τά όποϊα προβλημάτισαν τόν πιστό λαό πού προσέτρεξε στους ίερείς άπορών, άν όχι τρομοκρατημένος άπό όσα είδε. Σέ κάθε περίπτωση ή σκηνοθετική εύρηματικότητα δέν έκφράζει τήν άλήθεια καί τήν πίστη τής Έκκλησίας γύρω άπό τό φαινόμενο τού δαιμονισμού. Η Έκκλησία έκφράζεται μέ βάση τή Γραφή, τήν παράδοση της καί τήν πατερική γραμματεία, στοιχεϊα στά όποϊα βασίστηκε γιά τήν καθιέρωση τής πρακτικής πού χρησιμοποιεί έδω καί αϊώνες στό ύπό έξέταση ζήτημα.

Κάποιοι θεωρούν ότι πρέπει νά προστρέξουν σέ μάγους καί πνευματιστές κάθε είδους γιά νά σωθούν άπό τά πονηρά πνεύματα, μή γνωρίζοντας ότι έτσι τούς δίνουν μεγαλύτερη ισχύ έναντίον τους χρησιμοποιώντας τά σκοτεινά έργα τού διαβόλου. Σέ κάθε περίπτωση ή μόνη άρμόδια καί ικανή νά λυτρώσει τούς πάσχοντες άπό τή δαιμονική δοκιμασία είναι μόνον ή Έκκλησία πού γνωρίζει τόν τρόπο μέ τόν όποϊο κάθε φορά ένεργεί.

Δαιμονισμός καί ψυχική νόσος

Τυγχάνει γνωστό ότι ένα ποσοστό πασχόντων άπό συμπτώματα δαιμονισμού στήν πραγματικότητα χρειάζονται έπείγουσα ψυχιατρική βοήθεια καί ότι ψυχικές νόσοι, οί όποϊες σήμερα είναι ίατρικά καταγεγραμμένες, θεωρούνταν κάποτε περιπτώσεις δαιμονικής έπιρροής.⁵

Γιά τούς λόγους αυτούς ή Έκκλησία πρίν προχωρήσει σέ έξορκισμό διεξάγει άπαραιτήτως έρευνα γιά νά διαπιστώσει εάν όντως βρίσκεται ένώπιον περιπτώσεως δαιμονισμού. Έξορκισμός διεξάγεται μόνον μετά άπό άδεια τού οικείου Έπισκόπου, ή όποϊα έκδίδεται άφού πιστοποιηθεϊ μέ στοιχεία, ότι ό πάσχων βρίσκεται ύπό τήν επίδραση άκαθάρτων πνευμάτων καί άποκλειστεί μέ βεβαιότητα ή περίπτωση ψυχικής νόσου. Ό φωτισμένος πνευματικός δύναται νά άναγνωρίσει τά σημεία τού δαιμονισμού. Σέ κάθε περίπτωση ό ίερεύς πρέπει νά σκεφτεϊ σοβαρά τό ένδεχόμενο δαιμονισμού όταν ό πάσχων παρουσιάζει ύπερφυσικές ικανότητες πού δέν άπαντώνται στους ύπολοίπους άνθρώπους (πχ. γνωρίζει μυστικά, όμιλεϊ ξένες γλώσσες πού ποτέ δέν διδάχτηκε, παρουσιάζει ύπερβολική μυϊκή δύναμη σέ σχέση μέ

τήν ηλικία ή τή διάπλασή του κλπ.)⁶.

Συμπεράσματα

Πολλοί άνθρωποι άπό άγνοια ή άπό φόβο άρνούνται νά πιστέψουν στήν ύπαρξη τού διαβόλου καί τής έπιρροής πού άσκει στους δαιμονιζόμενους. Οί πατέρες γράφουν ότι ή μεγαλύτερη νίκη τού διαβόλου επί τού άνθρώπου είναι νά τόν πείσει ότι δέν ύπάρχει, διότι μέ τόν τρόπο αυτό ό άνθρωπος μένει άκάλυπτος άπέναντι στά τεχνάσματα πού ό πονηρός μεταχειρίζεται έναντίον του.

Είναι φανερό ότι τό φαινόμενο τού δαιμονισμού είναι μία ύπαρκτή πραγματικότητα πού δέν χωρεϊ άμφισβήτηση. Παρ' όλα ταύτα, εάν ό άνθρωπος ζει μία ζωή πλήρη θεϊκής χάριτος, εάν αισθάνεται μέσα του τή ζωντανή παρουσία τού «τόν διάβολον καταπατήσαντος» Χριστού καί εάν νιώθει ότι τά διαβήματά του κατευθύνονται σύμφωνα μέ τίς θεϊες Του έντολές, δέν έχει νά φοβηθεϊ καμιά δαιμονική έπιρροή καί καμιά σατανική έπενέργεια διότι έχει «ισχύν τού πατεϊν έπάνω όφρων καί σκορπίων, καί επί πᾶσαν τήν δύναμιν τού έχθροῦ» (α' εύχή έξορκισμού Μ. Βασιλείου).

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Mastrantonis G., Exorcism, Greek Orthodox Archdiocese of America, New York 1990
2. Φουντούλη Ι., Τελετουργικά Θέματα, Έκδόσεις Άποστολικής Διακονίας, Άθήνα 2002, σελ.180, Τρεμπέλα Π., Μικρόν Εύχολόγιον τ. Α' (έκδοση β'), Έκδόσεις Άδελφότητος Θεολόγων «Ο Σωτήρ», Άθήνα 1998, σελ. 276-277
3. Φουντούλη Ι., όπ.π., σελ.180
4. Τρεμπέλα Π. όπ.π., σελ. 276
5. Papademetriou G., "Exorcism and the Greek Orthodox Church". Στο Exorcism through the Ages, Philosophical Library, New York 1974
6. The Roman Ritual, The Bruce Publishing Company, Milwaukee 1964

(Άπό τήν ίστοσελίδα: www.pigizois.gr)

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

«Έκκλησία καί κόσμος»

Η Ίερά Μητρόπολις Κισάμου καί Σελίνου έπιθυμώντας νά δημιουργήσει άλλον ένα διάυλο κοινωνίας μέ τούς άνθρώπους της συνεχίζει τίς τακτικές έβδομαδιαίες εκπομπές της στόν Ραδιοφωνικό σταθμό «ΡΑΔΙΟ ΡΙΖΙΤΕΣ 92,4 FM» μέ τήν συμμετοχή τού **Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. κ. Άμφιλοχίου** ως καί άλλων άνθρώπων τού τόπου. **Οί εκπομπές μεταδίδονται κάθε Σάββατο άπό γευμα καί ώρα 7.00 μ.μ.**

ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ:

Μερικές σκέψεις από 'Ορθόδοξη προοπτική

(Α' Μέρος)

1. Τό πρόβλημα

Ένα από τὰ χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ τεράστια ἐπιστημονική καί τεχνολογική πρόοδος, πού ἐπηρεάζει κάθε πλευρά τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Δέν ἔχουμε παρά νά ρίξουμε μία ματιά γύρω μας γιά νά συνειδητοποιήσουμε σέ ποιο βαθμό οἱ καθημερινές μας δραστηριότητες ἐξαρτῶνται ἀπό ἠλεκτρονικά προηγμένες τηλεπικοινωνίες, μηχανοκίνητες μεταφορές καί πάμπολλους ἄλλους αὐτοματισμούς.

Ένας ἀπό τούς τομείς πού ἐπηρεάσθηκαν περισσότερο ἀπό τήν πρόοδο αὐτή εἶναι ἡ ὑγεία. Εἶναι δύσκολο νά φαντασθοῦμε πῶς θά ἦταν ἡ ἱατρική χωρίς τὰ σύγχρονα φάρμακα καί τόν τεχνικό ἐξοπλισμό. Τηλεοπτικές εἰκόνες ἀπό τίς φτωχότερες περιοχές τοῦ κόσμου κάθε τόσο μᾶς θυμίζουν τή διαφορά πού ἡ πρόοδος ἐπέφερε στό βιοτικό μας ἐπίπεδο. Ὁ ἔλεγχος τῶν λοιμώξεων μέ ἀντιβιοτικά καί ἐμβόλια εἶναι ἕνα πρόχειρο παράδειγμα τῆς μεταβολῆς αὐτῆς. Ἐξελιξίσεις στή χειρουργική, τήν ἐντατική θεραπεία καί τίς μεταμοσχεύσεις ὀργάνων, πού κάποτε ἀνήκαν στήν ἐπιστημονική φαντασία, ἔχουν γίνει καθημερινή πρακτική. Ὅλοι ἔχουμε ὠφεληθεῖ ἀπό τήν πρόοδο αὐτή, καί θά συνεχίσουμε νά ὠφελοῦμαστε.

Δυστυχῶς ἡ ἐπιστημονική καί τεχνολογική πρόοδος δέν ἀκολουθεῖται πάντα ἀπό προσεκτική θεώρηση τῶν ἐνδεχομένων ἠθικῶν συνεπειῶν κάθε νέας ἐξέλιξης. Ἡ ταχύτητα μέ τήν ὁποία νέες ἀνακαλύψεις μπαίνουν κάθε μέρα σέ ἐφαρμογή (συχνά ὑπό τήν πίεση ἐμπορικῶν ἢ ἄλλων κινήτρων) εἶναι τέτοια πού δέν ἀφήνει τόν ἀπαραίτητο χρόνο γιά προσεκτική σκέψη. Πολλές φορές οἱ συνέπειες εἶναι τελείως ἀπρόβλεπτες, καί μόνο κάποια τραγικά γεγονότα κάνουν τούς ἀνθρώπους νά προβληματισθοῦν, συνήθως ὅμως γιά σύντομο χρονικό διάστημα. Τό γεγονός αὐτό ἔχει δημιουργήσει μία σειρά ἠθικῶν προβλημάτων στή σύγχρονη ἱατρική. Ένα ἀπό αὐτά εἶναι καί τό δίλημμα τῆς εὐθανασίας.

Πῶς ἀνέκυψε τό πρόβλημα αὐτό; Ἡ πρόοδος τῆς ἱατρικῆς καί ἡ βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου

**Τοῦ Δρος Ἀντωνίου Κ. Παπαγιάννη
Παθολόγου - Πνευμονολόγου**

ἔχουν ὀδηγήσει σέ παράταση τοῦ χρόνου ζωῆς. Αὐτό μέ τή σειρά του σημαίνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν περισσότερες πιθανότητες νά πεθάνουν ἀπό χρόνια νοσήματα πού χαρακτηρίζονται ἀπό προοδευτική φθορά καί ἐξάντληση, ὅπως ὁ καρκίνος, παρά ἀπό μία ὀξεία, σύντομη νόσο ὅπως ἡ πνευμονία. Οἱ ἀρρώστιες αὐτές συχνά συνοδεύονται ἀπό πόνο καί ἄλλα βασανιστικά συμπτώματα, πού προκαλοῦν ἔντονο ἄγχος στους πάσχοντες. Ἀκόμη, ἡ γήρανση μπορεῖ νά προκαλέσει ἄνοια μέ προοδευτική ἀπώλεια τῆς μνήμης καί τῆς λογικῆς σκέψης καί ἐπιδείνωση τῆς συμπεριφορᾶς. Τέλος, ἡ ἀνάπτυξη τῶν δυνατοτήτων μηχανικῆς ὑποστήριξης τῆς ἀναπνοῆς καί τῶν ἄλλων ζωτικῶν λειτουργιῶν ἔχει ὀδηγήσει σέ καταστάσεις ὅπου ἄνθρωποι, πού ὑπό ἄλλες συνθήκες θά εἶχαν πεθάνει, διατηροῦνται ζωντανοί, ἀκόμη καί μέ ἐπηρεασμένες νοητικές λειτουργίες, σέ κῶμα, βαριά ὀργανική ἀνεπάρκεια ἢ στή λεγόμενη 'μόνιμη φυτική κατάσταση' γιά παρατεταμένες περιόδους, μέ τεχνητή σίτιση καί ἐνυδάτωση.

Ἡ δυνατότητα τῆς ἐπιστήμης νά παρατείνει τή ζωή σ' αὐτό τό «φυτικό» ἐπίπεδο τρομάζει τόν ἄνθρωπο πού, ἐνῶ εἶχε φτάσει νά περιμένει σχεδόν τὰ πάντα ἀπό τήν ἱατρική, ξαφνικά διαπιστώνει ὅτι ὑπάρχουν ὅρια στή γνώση καί στήν ἱκανότητα διατήρησης τῆς ὑγείας ἐπ' ἄοριστον. Ἡ συνειδητοποίηση αὐτή κάνει κάποιους ἀνθρώπους νά ἀνησυχοῦν γιά τό μέλλον τους. Θά ἀναγκασθοῦν κι αὐτοί νά ὑποφέρουν μέ τέτοιο «ἀναξιοπρεπῆ» τρόπο; Θά ἔρθει ἄραγε μία μέρα πού θά διατηροῦνται τεχνητά στή ζωή χωρίς νά μποροῦν νά ἐπικοινωνοῦν καί χωρίς ἐλπίδα ἀποκατάστασης; Μποροῦν νά κάνουν κάτι γιά νά προλάβουν μία τέτοια ἐξέλιξη; Μποροῦν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό τή συμφορά αὐτή, ἂν τούς τύχει;

Ὁ ὅρος «εὐθανασία» (=καλός θάνατος), χρησιμοποιεῖται στήν πράξη γιά νά ὑποδηλώσει τόν τερματισμό τῆς ζωῆς μέ τόν καλύτερο δυνατό τρόπο, ὅταν ὁ ἀσθενής πάσχει ἀπό μία ἀνίατη, ἐπώδυνη καί βασανιστική ἀσθένεια, ἢ ἔχει χάσει τὰ λογικά του. Οἱ ὁπαδοί της πιστεύουν ὅτι εἶναι ἀπόλυτα ἀποδεκτό νά δώσει ὁ γιατρός στόν ἀσθενῆ τὰ μέσα γιά νά αὐτοκτονήσει («ὑποβοηθούμενη αὐτοκτονία» μέ φάρμακα), ἢ ἀκόμη καί νά τερματίσει τή ζωή τοῦ ἀρρώστου μέ μία ἔνεση θανατηφόρου φαρμάκου («ἐνεργητική εὐθανασία» ἢ «θανάτωση ἀπό οἶκτο»). Ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ποιότητα τῆς ζωῆς εἶναι πιό σημαντική ἀπό τή διάρκειά της,

ὅτι ὁ ἄνθρωπος θά πρέπει νά ἔχει τόν ἔλεγχο τοῦ τρόπου καί τοῦ χρόνου τοῦ θανάτου του, καί ὅτι, ἂν ἡ ζωή γίνει ἀνυπόφορη ἀπό πόνο ἢ ἄλλα ἐνοχλήματα, ὁ ἄνθρωπος θά πρέπει νά εἶναι ἐλεύθερος νά διαλέξει ἕνα «θάνατο μέ ἀξιοπρέπεια».

Ἄλλοι, λιγότερο ἐπιθετικοί, προσπαθοῦν νά ἀποφύγουν τήν τεχνητή παράταση τῆς ζωῆς ἐπί μήνες ἢ χρόνια καί προτείνουν τή διακοπή τῆς μηχανικῆς ὑποστήριξης, ἀκόμη καί τῆς τεχνητῆς διατροφῆς, σέ ἄτομα πού δέν ἔχουν ἐλπίδα ἀνάληψης ἀπό μία καταστροφική νόσο, ὥστε νά πεθάνουν εἰρηνικά («παθητική εὐθανασία»). Μάλιστα εἰσηγοῦνται νά συμπληρώνει ἐκ τῶν προτέρων ὁ ἄνθρωπος μία «διαθήκη ζωῆς» (living will) στήν ὁποία νά δηλώνει πῶς ἐπιθυμεῖ νά ἀντιμετωπισθεῖ, ἂν ποτέ βρεθεῖ σέ μία κατάσταση στήν ὁποία δέν θά μπορεῖ νά ἀποφασίσει μόνος του, ὥστε οἱ συγγενεῖς του καί οἱ γιατροί νά μή τόν ὑποβάλουν σέ περιπτώσεις ὑποστηρικτικές τεχνικές, πού ἀπλῶς θά παρατείνουν τήν διαδικασία τοῦ θανάτου χωρίς νά τοῦ προσφέρουν ἴαση.

Ἐνεργητική καί παθητική εὐθανασία, θανάτωση ἀπό οἶκτο, θάνατος μέ ἀξιοπρέπεια, διαθηκῆς ζωῆς, ποιότητα ζωῆς, ἐλευθερία ἐπιλογῆς... Τόσοι νέοι ὅροι γίνονται κάθε τόσο θέματα καθημερινῆς συζήτησης. Σέ χώρες ὅπως ἡ Ὑλλανδία ἢ νομοθεσία καί τό ἐπίσημο ἰατρικό σῶμα ἔχουν υἱοθετήσῃ τέτοιες πρακτικές. Εἶναι ὅμως τά θέματα αὐτά μόνο ἰατρικά; Πῶς θά πρέπει ἐμεῖς ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί νά βλέπουμε αὐτές τίς προτάσεις; Ἡ ἀπάντηση θά πρέπει νά βασισθεῖ στήν πίστη μας γιά τή θέση τοῦ ἀνθρώπου μέσα στήν κτιστή δημιουργία. Αὐτή θά ἐξετάσουμε μέ συντομία στή συνέχεια.

2. «Ἐν ἀρχῇ...»

Ὡς Χριστιανοί πιστεύουμε ὅτι ὁ Θεός ἔδειξε ἰδιαίτερη πρόνοια γιά τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Τόν ἐπλασε «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσίν» Του, τοῦ ἐμφύσησε «πνοήν ζωῆς», καί τόν ἔκανε κύριο τοῦ κτιστοῦ κόσμου. Ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος μποροῦσε νά εἶναι ἀθάνατος: ὅσο ὁ ἴδιος, ἐλεύθερα καί μέ τή θέλησή του, ὑπάκουε στόν Θεό, δέν θά γνώριζε πόνο, κόπωση, βασανιστική ἀρρώστια καί θάνατο. Ὁ Διάβολος, ἕνας ἄγγελος πού ξέπεσε ἀπό τή χάρη τοῦ Θεοῦ λόγω τῆς ὑπερηφάνειας, δέν μποροῦσε νά ἀνεχθεῖ τήν εὐλογημένη κατάσταση πού τό νέο αὐτό πλάσμα θά ζοῦσε κοντά στό Θεό. Ἐβαλε λοιπόν ἰδέες φιλοδοξίας στόν ἄνθρωπο καί τόν ὥθησε στήν ἀνυπακοή πρὸς τό Δημιουργό του. Ἀπό τή στιγμή πού ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποίησε τήν ἐλεύθερη βούλησή του γιά νά ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τό Θεό, τήν πηγὴ τῆς ζωῆς, βρέθηκε νά ζεῖ μέ τήν καθημερινή ἀπειλή τῆς ἀρρώστιας, τοῦ πόνου καί τοῦ θανάτου. Ἔτσι, ὁ πόνος καί ὁ θάνατος δέν ἀποτελοῦσαν μέρος τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο, ἀλλά εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀνυπακοῆς τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτό εἶναι ἕνα πολύ σημαντικό σημεῖο πού θά πρέπει νά ἔχουμε κατά νοῦν.

Ὁ Θεός μέ τήν ἀγάπη καί τήν εὐσπλαχνία Του δέν ἐγκατέλειψε τόν ἄνθρωπο. Χρησιμοποίησε κάθε εὐκαιρία γιά νά τοῦ διδάξει τό θέλημά Του, καί τέλος ἔστειλε στόν κόσμο τόν Υἱό Του, τόν Ἰησοῦ Χριστό, πού ἔζησε ὡς ὑπάκουος ἄνθρωπος, ἀπέθανε καί ἀναστήθηκε ἀπό τούς νεκρούς, δείχνοντας ἔτσι στόν πλανημένο ἄνθρωπο τόν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς στό Θεό μέσῳ τῆς ὑπακοῆς. Ἐπίσης

τοῦ ἐπέτρεψε νά χρησιμοποίησῃ τά θεϊκά χαρίσματα καί τίς ἰδιότητες του, ὅπως νόηση, φαντασία καί δημιουργικότητα, γιά νά βελτιώσῃ τή ζωή του στόν κόσμο αὐτό. Ὁ ἄνθρωπος τό ἔχει ἐπιτύχει αὐτό, ἰδίως στίς μέρες μας, σέ μεγάλο βαθμό, ὅπως εἶπαμε στήν ἀρχή. Ὡστόσο, τό πιό βέβαιο πρᾶγμα στή ζωή μας ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ὅτι μία μέρα ὅλοι θά πεθάνουμε.

Ὁ χρόνος καί ὁ τρόπος τοῦ θανάτου γιά τόν καθένα μας παραμένει ἄγνωστος, κι αὐτό εἶναι πηγὴ μεγάλου ἄγχους γιά τόν σύγχρονο ἄνθρωπο πού ἔχει συνηθίσει νά προβλέπει καί νά προκαθορίζει τά πάντα. Ἔτσι, καυχιομάστε ὅτι ὀργανώνουμε τή ζωή μας. Μᾶς ἀρέσει νά κρατοῦμε χρονοδιαγράμματα, νά νιώθουμε ἀνεξάρτητοι, νά ἔχουμε τόν ἔλεγχο τῶν καταστάσεων. Μέ τόν τρόπο αὐτό ξεχνοῦμε τή θνητότητά μας καί ἔχουμε τήν πεποίθηση, ὅτι ἡ ἐπιστήμη θά μᾶς κρατήσῃ ζωντανούς γιά πάντα. Ξαφνικά μία ἀρρώστια ἢ ἕνα ἀτύχημα μετατρέπει τόν ὑγιή ἄνθρωπο σ' ἕνα ἀδύναμο, ἀνίκανο πλάσμα πού κείτεται στό κρεβάτι ἀκίνητο, ἴσως χωρίς συνειδητὴ ἐπαφή μέ τό περιβάλλον, καί ἐξαρτᾶται ἀπό γιατρούς, νοσηλευτές, συγγενεῖς, φάρμακα, μηχανές καί σωλῆνες σίτισης. Ἡ κατάσταση αὐτὴ μπορεῖ τελικά νά ὀδηγήσῃ στό θάνατο, πού ὅμως μπορεῖ νά συμβεῖ μετὰ ἀπό μήνες ἢ καί χρόνια. Στό διάστημα αὐτό ὁ ἄρρωστος θά πρέπει νά ζεῖ μ' αὐτό τόν «ἀναξιοπρεπῆ» τρόπο. Γιά τόν ἄνθρωπο τοῦ 21οῦ αἰῶνα εἶναι πολύ δύσκολο νά ἀποδεχθεῖ μία τέτοια πραγματικότητα.

Μία ἄλλη πηγὴ ἀνησυχίας γιά τόν ἄνθρωπο εἶναι ἡ φύση τοῦ θανάτου. Ὁ θάνατος εἶναι τό μεγάλο μυστήριο, τό τεράστιο ἐρωτηματικό πού μπορεῖ νά ἀπαντηθεῖ μόνο μία φορά καί προσωπικά γιά τόν καθένα. Κανείς ἄλλος δέν μπορεῖ νά μᾶς πεῖ πῶς εἶναι, ἢ νά μᾶς δώσῃ μία ἰδέα γιά τό τί νά περιμένουμε ἀπό ἐκεῖ καί μετὰ. Ἀκόμη, ἔχουμε καθιερώσει ἀδρά κριτήρια γιά τόν «κλινικό θάνατο» ἢ τόν «ἐγκεφαλικό θάνατο», ἀλλά κανένα ἐπιστημονικό ὄργανο, ὅσο εὐαίσθητο κι ἂν εἶναι, δέν μπορεῖ νά ἀνιχνεύσῃ τή στιγμή πού ἐκείνη ἢ «πνοή ζωῆς» ἐγκαταλείπει τό ὑλικό σῶμα πού στή συνέχεια πιστοποιεῖται ὡς νεκρό. Ἔτσι, αὐτό πού γίνεται τή στιγμή τοῦ θανάτου, ἀπό ἐκεῖ καί πέρα ξεπερνᾷ τίς φυσικές αἰσθήσεις καί γίνεται ὑπερβατικό ἢ μεταφυσικό ζήτημα. Γιά τόν Χριστιανό αὐτό σημαίνει ζήτημα πίστεως.

Ἔτσι, φαίνεται καθαρά ὅτι οἱ ἀνησυχίες τοῦ κοσμικοῦ ἀνθρώπου πηγάζουν ἀπό δυὸ συναφεῖς αἰτίες: τήν ἐκούσια περιφρόνησή του πρὸς τόν Δημιουργό Θεό καί τήν ὑπέρμετρη ἐμπιστοσύνη στίς δικές του δυνάμεις καί γνώσεις, πού ὅμως ἀποδεικνύονται περιορισμένες. Αὐτό εἶναι τό δεύτερο σημαντικό σημεῖο στή συζήτησή μας: ἀφοῦ ἐπέλεξε τόν πόνο καί τόν θάνατο μέσῳ τῆς ἐγωιστικῆς ἀνυπακοῆς του πρὸς τόν Θεό, ὁ ἄνθρωπος συνεχίζει νά συμπεριφέρεται μέ ἀκόμη πιό ὑπεροπτικό τρόπο πρὸς Αὐτόν. Ἡ ἀπαίτησή του γιά «εὐκόλο θάνατο» μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς ἐκδήλωση αὐτῆς τῆς συμπεριφορᾶς.

Συνεχίζεται...

ΕΝΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΠΟΡΡΟΥ ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ (ΠΛΑΤΑΝΟΥ) ΚΙΣΑΜΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΑΤΑΝΟΥ

Ο Πλάτανος είναι ένα από τα μεγαλύτερα κεφαλοχώρια του Νομού Χανίων, πολύ παραγωγικό, με μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης. Βρίσκεται δυτικά του Νομού και απέχει λίγα χιλιόμετρα από τό Καστέλλι. Βρίσκεται σε ύψομετρο 220 μ. και είναι ήμιορεινή περιοχή.

Ο Πλάτανος ονομαζόταν Πόρρος Μεσογείων. Τό 1917-20 υπήρξε δήμος Μεσογείων που έκτεινόταν από τό λιμάνι της Κισάμου μέχρι τόν Πόρρο Μεσογείων, τό τέλος του σημερινού Πλατάνου. Τό σημερινό του όνομα προήλθε από τόν πελώριο πλάτανο που βρίσκεται στό κέντρο του χωριού.

Τό 963 όταν ο Νικηφόρος Φωκάς έλευθέρωσε τήν Κρήτη από τούς Σαρακηνούς, είδε τήν έρήμωση του νησιού και τήν αποδυνάμωση του χριστιανικού στοιχείου, και αποφάσισε να ενισχύσει τήν Κρήτη μεταφέροντας χριστιανικές οικογένειες από τήν Κωνσταντινούπολη. Μέ τόν τρόπο αυτό μετέφερε ζωντανό τό χριστιανικό στοιχείο και βοήθησε στην ανασυγκρότηση ολόκληρου του νησιού και της περιοχής του Πλατάνου.

Τό 1645 που είσηλθαν οι Τούρκοι στον Πλάτανο άρχισαν να κατοικούν και να διοικούν τήν περιοχή. Σήμερα οι

**Τό έσωτερικό του Ί.Ν.
Μεταμ. του Σωτήρος Πλατάνου**

Του Αίδεσ. π. Ιωάννου Στυλιανουδάκη Έφημερίου της Ένορίας Πλατάνου Κισάμου

έγκαταλειμμένες οικόιες των Τούρκων έχουν περιέλθει σε ιδιώτες. Ένα από τα ανακαινισμένα σπίτια, ήταν του Τούρκου Αγά τό όποιο επισκέφτηκε ο Έρομόναχος Φιλόθεος Άνουσάκης, που είχε έρημητήριο ένα σπήλαιο στην «Ρίζα του κάμπου». Εκεί βρίσκεται σήμερα μία βρύση πηγαίνοντας για τήν Έκκλησία του Αγίου Φωτίου και υπάρχει πέτρα που γράφει για τήν άνεύρεση του νερού με χρονολογία 1746, ή όποια έχει διαβρωθεί με τήν πάροδο του χρόνου. Ο Έρομόναχος Φιλόθεος για να έξευμενίσει τόν Αγά του πήγε δώρα, (κανίσκια) για να αφήσει να τρέξει τό νερό να πάρουν οι κάτοικοι της περιοχής.

Τό 1821 οι Τούρκοι μπήκαν έφιπποι από τήν τοποθεσία Χαλέπα και κατασκήνωσαν στα Τερεζιανά στην περιοχή που βρίσκεται σήμερα ο Άγροτικός Συνεταιρισμός. Επιτέλεσαν κάθε είδους βαιοπραγίες εναντίον των χριστιανών, όμως μία μεγάλη μερίδα πρόλαβαν να φύγουν προς τίς βρύσες Πλατάνου, στα βόρεια του προφήτη Ήλία μπαίνοντας σε ένα σπήλαιο για να σωθούν. Δέν προέβλεψαν όμως ότι ένα σκυλί που τούς ακολουθούσε θά τούς πρόδιδε. Έτσι οι Τούρκοι τούς βρήκαν στο σπήλαιο και τούς αποκεφάλισαν. (Τά όστά τους βρίσκονταν στο σπήλαιο μέχρι τό 1965, όπου ο τότε Έφημέριος του Πλατάνου π. Ιωάννης Λουπασάκης, μαζί με τούς επιτρόπους τά μετέφεραν στην βόρεια κορφή του Προφήτη Ήλία).

Τό 1830 οι Τούρκοι ήθελαν να ενισχύσουν τήν έπιρροή τους στην περιοχή. Για τό λόγο αυτό έφεραν Αιγυπτιακά στρατεύματα μεταφέροντας έτσι τήν άνιατη για τήν έποχή εκείνη ασθένεια της πανώλης. Πολλά χωριά αποδεκατίστηκαν από τήν νόσο αυτή. Ακριβώς τό ίδιο συνέβη και στον Πλάτανο. Έτσι αποφάσισαν οι Έρεϊς του χωριού να περιφέρουν τήν εικόνα του Αγίου Χαραλάμπους στην Ένορία κάνοντας δεήσεις υπέρ υγείας των κατοίκων, για να σταματήσει τό κακό. Όπου είχε γίνει δεήση έκτιζαν οι κάτοικοι εικονοστάσι. Σήμερα σώζονται μόνο δύο που τιμούν και εϋλαβούνται οι πιστοί. Έτσι τό πανηγύρι του Αγίου Χαραλάμπους έορτάζεται καθολικά από τούς κατοίκους του Πλατάνου.

Στόν Πλάτανο υπάρχουν δύο Ένορίες. Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος και οι Άγιοι Πάντες. Υπάρχουν όμως περίπου 35 Έκκλησίες και πολλές από αυτές βρίσκονται στον κάμπο των Φαλασάρων και άλλες σε απόκρημνες

Τό έξωκκλήσι τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

περιοχές. Μερικές ἀπό αὐτές εἶναι τῶν ἀρχῶν τοῦ 12ου αἰῶνα, κτίσματα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ξένου πού ἐμόνασε καί ἐκοιμήθη σέ έξωκκλήσι τῆς ἀκτῆς, στήν τοποθεσία Καβοῦσι, ὅπου εὐρίσκεται καί ὁ τάφος του.

ΙΕΡΟΙ ΝΑΟΙ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

Ἡ τωρινή μας ἀναφορά θά ἐπικεντρωθεῖ στήν Ἐνορία Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Πόρρου Μεσογείων. Στήν Ἐνορία ὑπάρχουν πολλές Ἐκκλησίες πού ἡ εὐσέβεια τῶν πιστῶν οἰκοδόμησε.

Στό κέντρο δεσπόζει ἐπιβλητικά ὁ περικαλλῆς κεντρικός Ναός, πού εἶναι τρίκλιτη βασιλική, σταυροειδῆς μέ τροῦλο καί εἶναι ἀφιερωμένος στήν Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος, (6 Αὐγούστου), στόν Ἅγιο Ἱερομάρτυρα Χαράλαμπε, (10 Φεβρουαρίου) καί στόν Ἅγιο Μεγαλομάρτυρα Παντελεήμονα, (27 Ἰουλίου). Ὁ Ναός ἔγινε μέ βοήθεια καί φροντίδα ὄλων τῶν κατοίκων τοῦ Πλατάνου, (μέ χρήματα καί προσωπική ἐργασία). Κτίσθηκε στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνα καί πρόσφατα ἀνακαινίστηκε ριζικά ἀπό τόν τότε Ἐφημέριο τῆς Ἐνορίας, καί νῦν Ἐπίσκοπο Κισάμου & Σελίνου, Ἀρχιμ Ἀμφιλόχιο Ἀνδρονικάκη. Στό ἐσωτερικό τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ εὐρίσκονται πολλές παλαιές εἰκόνες συντηρημένες ἀπό τήν Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων. Στόν περίβολο τοῦ Ναοῦ ὑπῆρχε κοιμητήριο, τό ὁποῖο ἀργότερα μεταφέρθηκε ἔξω ἀπό τήν κατοικημένη περιοχή (κατά τήν Τουρκοκρατία δέν ἐπιτρέπονταν τά κοιμητήρια νά βρίσκονται ἐκτός τῶν χωριῶν).

Ἀκόμα μεγάλης σημασίας εἶναι καί ὁ ἀνακαινισμένος σπηλαιώδης ἱστορικός Ἱερός Ναός τῶν Ἁγίων Μεγαλομαρτύρων Φωτίου καί Ἀνικήτου, πού, σύμφωνα μέ τήν σκαλιστή ἐπιγραφή πού βρίσκεται στό ἀνώφλι τῆς εἰσόδου τοῦ Ναοῦ, ἀναφέρεται ὅτι κτίστηκε τό 1010 ἀπό τόν τοπικό Ἅγιο κύρ Ἰωάννη τόν Ξένο. Ἐορτάζει στίς 12 Αὐγούστου καί εἶναι τό μεγαλύτερο πανηγύρι τῆς Ἐνορίας.

Ἀκριβῶς τό ἴδιο ἱστορικός καί ἀρχαῖος Ναός εἶναι καί ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος στή θέση Βρύσες. Κατάγραφος ἀπό ἀγιογραφίες, κτισμένος τόν 11ο αἰῶνα ἀπό τόν Ἅγιο Ἰωάννη τόν Ξένο, πού ἐπισκεπτόμενος ἐκεῖνο τόν τόπο σαγηνεύτηκε ἀπό τήν φυσική ὁμορφιά καί τά τρεχού-

μενα νερά, καί ἔκτισε τόν παραπάνω Ναό στή θέση αὐτή. Ἐορτάζει στίς 6 Αὐγούστου.

Σέ ὑψόμετρο 850 μ. τοῦ ὄρους Μάννα δεσπόζει τό έξωκκλήσι τοῦ Προφήτη Ἡλία. Ἐορτάζει στίς 20 Ἰουλίου, καί ὁ προσκυνητής μπορεῖ νά ἀγναντεύσει ὁλόκληρον τόν Κισαμικό κόλπο. Ἀπό τό ὄρος Μάννα ὑδρεύεται καί ἀρδεύεται ἡ περιοχή τοῦ Πλατάνου. Γεωλόγοι μετά ἀπό ἔρευνα ἀναφέρουν ὅτι δυτικά τοῦ ὄρους ξεκινάει ἡ ὄροσειρά τῶν Λευκῶν Ὀρέων.

Τό έξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, κτισμένο στή θέση Βρύσες φημιολογεῖται ὅτι χτίστηκε ἐπί Ἐνετοκρατίας, ἀπό κάποιον Ἐπίσκοπο πού ἔμεινε καί ἐκοιμήθη ἐκεῖ. Ἐορτάζει στίς 26 Ὀκτωβρίου.

Τό έξωκκλήσι τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου, κτισμένο καί αὐτό στή θέση Βρύσες, ἐορτάζει στίς 8 Σεπτεμβρίου.

Τό έξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου στούς πρόποδες τοῦ Προφήτη Ἡλία εἶναι παλαιό ἐκκλησάκι καί ὁ προσκυνητής μπορεῖ νά ἀπολαύσει ἀπό τό μέρος αὐτό τήν φυσική ὁμορφιά τοῦ τοπίου καί νά ἀγναντεύσει τόν κάμπο τῶν Φαλασάρνων. Ἐορτάζει στίς 18 Ἰανουαρίου καί στίς 2 Μαΐου.

Τό έξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στόν οἰκισμό Καμισάδο, στούς πρόποδες τοῦ Προφήτη Ἡλία, πρόσφατα ἀνακαινισμένο, ὑπολογίζεται ὅτι εἶναι κι' αὐτό κτίσμα τῆς Ἐνετοκρατίας. Ἐορτάζει στίς 23 Ἀπριλίου.

Τό έξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στή θέση Ραπανά χτίστηκε περίπου τό 1870. Ἐορτάζει ἐπίσης στίς 23 Ἀπριλίου.

Τό έξωκκλήσι τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, πού βρίσκεται στά ὄρια τῆς Ἐνορίας, πρὸς Σφηνάρι, εἶναι κτίσμα δεκαετίας τοῦ 1950 καί ἐορτάζει τήν Παρασκευή τῆς Διακαινησίμου.

Τό έξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, λίγο πρὶν τό Σφηνάρι, ἐορτάζει στίς 17 Ἰανουαρίου.

Τό έξωκκλήσι τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, κτισμένο τό 1960, βρίσκεται πάνω ἀπό τήν θάλασσα. Σύμφωνα μέ τοπική παράδοση, ὅταν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πήγαινε στήν Ρώμη γιά νά δικαστεῖ, πέρασε ἀπό ἐκεῖνο τό σημεῖο, προσευχήθηκε καί ἔτρεξε νερό γιά νά ξεδιψάσουν οἱ ταξιδιῶτες, γι' αὐτό σήμερα προσφωνεῖται ἡ περιοχή: «στοῦ Παύλου». Ἐορτάζει στίς 29 Ἰουνίου.

Ὁ Ἱ.Ν. τῶν Ἁγ. Φωτίου καί Ἀνικήτου στήν παραλία Φαλασάρνων

Πρόσοψις του Ένοριακού Κέντρου της Ένορίας Πλατάνου

Τό έξωκκλησίη τής Άναλήψεως τού Σωτήρος βρίσκειται σέ μία ὄμορφη κοιλάδα στήν θέση Λακοπίθι καί ἐορτάζει σαράντα ἡμέρες μετά τό Πάσχα. Στήν ἴδια θέση, Λακοπίθι, βρίσκειται καί τό έξωκκλησίη τής Ὑπαπαντῆς τού Χριστοῦ, κτισμένο τό 1983. Ἐορτάζει στίς 2 Φεβρουαρίου.

Ὁ Ἱερός Ναός τού Ἁγίου Φανουρίου, πρόσφατα ἀνακαινισμένος, βρίσκειται στόν Λιμενίσκο Πλατάνου. Κτισμένος περίπου τό 1960 ἐορτάζει στίς 27 Αὐγούστου.

Τέλος, τό έξωκκλησίη τού Ἁγίου Ἰωάννου τού Χρυσοστόμου, πρόσφατα ἀνακαινισμένο κι αὐτό, σμιλευμένο στό βράχο στή θέση «Βράχια» πηγαίνοντας πρός Σφηνάρι,

ἐορτάζει στίς 13 Νοεμβρίου.

ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΑΤΑΝΟΥ

Ὑψίστης σημασίας εἶναι γιά τίς ποικίλες δραστηριότητες τῆς τοπικῆς μας κοινωνίας τό Ἐνοριακό Κέντρο Πλατάνου, πού βρίσκειται στήν νοτιοδυτική πλευρά τού Κεντρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως τού Σωτήρος. Τό μεγάλο αὐτό ὄνειρο τῶν κατοίκων γιά νά ἔχουν ἕναν δικό τους χῶρο συνάντησης καί ἐπικοινωνίας, πῆρε σάρκα καί ὄστά μέ τήν πολυτίμη συμβολή τού τότε Ἐφημερίου, καί νῦν Ἐπισκόπου Κισάμου & Σελίνου, Ἀρχιμ. Ἀμφιλόχιου Ἀνδρονικάκη, καθῶς καί μέ τίς προσφορές καί τήν στήριξη τῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι βοήθησαν στήν ἀνέγερσή του. Στόν χῶρο αὐτό στεγάζεται ἐπίσης τό Γραφεῖο τῆς Ἐνορίας καί λειτουργεῖ Νεανική σύναξη, (Κατηχητικό). Πραγματοποιοῦνται ἐπίσης ποικίλες ἐκδηλώσεις.

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΟΙ ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ ΠΛΑΤΑΝΟΥ

- π. Γεώργιος Τσατσαρωνάκης
- π. Στυλιανός Σκουλάκης
- π. Ἰωάννης Χρ. Λουπασάκης
- π. Χρῆστος Ἰωάν. Λουπασάκης
- π. Ἰωάννης Χρ. Λουπασάκης
- Ἀρχιμ. Ἀμφιλόχιος Ἀνδρονικάκης καί νῦν Ἐπίσκοπος Κισάμου & Σελίνου
- π. Ἰωάννης Στυλιανουδάκης

Γραμμή Τηλεφωνικῆς Συμπαραστάσεως Ἡλικιωμένων

801 110 2822

(1 αστική μονάδα/κλήση)

- Χρειάζεσαι κάποιον νά σε ἀκούσει;
- Κάποιον πού θα σε καταλάβει καί θα σε νιώσει;
- Ὑπάρχουν μέρες πού κανεῖς δε σου τηλεφωνεῖ;
- Θα ἠθέλες νά μιλήσεις σέ κάποιον καί νά μοιραστεῖς τίς ἀνησυχίες σου;

Καλώντας στο 801 110 2822 ἀπό Δευτέρα ἕως Παρασκευή μπορεῖς νά μιλήσεις ἐμπιστευτικά σέ κάποιον πού θέλει νά σε ἀκούσει

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΙΣΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ
ΑΝΝΟΥΣΑΚΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ

ΑΝΝΟΥΣΑΚΕΙΟ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΙΣΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ
Κισσάμο - Κισσάμο - Τ.Κ. 26202 02.276 - Fax: 02.747
www.annousakeio.gr - info@annousakeio.gr

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΨΗΦΙΔΩΤΟΥ

αρίζοντας την ψυχή σου σέ μικρές άτελείωτες πέτρες, χαράζεις την όμορφιά στον άπεραντο ουρανό αυτής της τέχνης.

Ή κάθε προσευχή προς τό Δημιουργό και πατέρα των πάντων, ως είναι και μία μικρή πέτρα στή ζωγραφιά της όμορφιάς που μās χάρισε απλόχερα.

Άν τή σεβαστούμε αυτήν την όμορφιά, τότε και μόνο τότε θά μπορούμε νά συμβάλουμε στήν άέναη ψηφιδωτή ζωγραφιά της ζωής .

Τό ψηφιδωτό είναι μία πανάρχαια τέχνη που δέν υπόκειται σέ κανέναν περιορισμό.

Οί διακοσμητικές δυνατότητές του, άπερίοριστες πάντα, βασίζονται στίς ύψηλές άντοχές των ύλικών του , που τό καθιστούν ένα κατεξοχήν διακοσμητικό ύλικό όποιασδήποτε αρχιτεκτονικής επιφάνειας.

Ή τέχνη αυτή έμελε νά κυριαρχήσει μέσα στούς αιώνες, όταν η ανάγκη των ανθρώπων την καθιστούσε χρήσιμο στοιχείο γιά την δημιουργία της ύλικής τους και ψυχικής του επίβίωσης.

Ήταν η ανάγκη του ανθρώπου που γέννησε την ιδέα αυτής της τέχνης πρώτα απ' όλα γιά νά διαμορφώσει άνθεκτικά γιά χρήση δάπεδα. (Βοτσαλωτό ψηφιδωτό από τό Γόρδιον).

Τά έως σήμερα αρχαιότερα δείγματα ψηφιδωτών είναι από τόν 9ο π.Χ. αιώνα (Arsilan -tash , til Barid) αλλά και τόν 8ο π.Χ. αιώνα (Γόρδιος, Muela de Castulo).

Σέ αυτά βλέπουμε ότι οι άνθρωποι δημιουργούσαν άνθε-

Του κ. Τσέκου Γεωργίου Ψηφιδογράφου

κτικά δάπεδα, που γιά την κατασκευή τους χρησιμοποιούσαν άκατέργαστα ύλικά, όπως βότσαλα και ποταμόπετρες. Επίστρωναν τό έδαφος και τά επικολούσαν με άνθεκτικά κονιάματα που τά καθιστούσαν αρκετά γερά και εύχρηστα. Τά διαφορετικών χρωμάτων βότσαλα επιβαλόταν γιά τίς ανάγκες της διακόσμησής τους.

Στήν διάρκεια του 6ου π.Χ. αιώνα παρατηρούμε πío έντονα την εξέλιξη της τέχνης. Έδώ εκτός από σπασμένα και χρωματιστά βότσαλα, βλέπουμε νά χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ψηφίδες από διάφορες πέτρες σέ τετράπλευρα και κωνικά σχήματα, που σχηματοποιούσαν την άπαικόνιση ζωγραφικών παραστάσεων.

Την τεχνολογία ψηφιδωτών δαπέδων με διαφορετικά χρώματα τά συναντάμε και στά δάπεδα του 4ου π.Χ. αιώνα, στήν Πέλλα, την Όλυνθο, και την Έρετρια.

Άναζητώντας και ψάχνοντας κανείς μέσα σέ αυτά τά πανάρχαια εθρήματα, ανακαλύπτει και την ανάγκη γιά πλουσιότερη διακόσμηση στο πέραςμα των χρόνων. Αυτή ήταν που στή συνέχεια οδήγησε τούς τεχνίτες της εποχής εκείνης στή δημιουργία ζωγραφικών σχημάτων με την χρήση ψηφίδων από διάφορα πετρώματα, ύαλομαζα και φαγεντιανή (κεραμικές ψηφίδες).

Στήν συνέχεια, κατά την Έλληνιστική εποχή, τά βοτσαλωτά δάπεδα μειοψηφοϋν. Κυριαρχούν οι ψηφιδωτές παραστάσεις με πλειάδα χρωμάτων.

Κύρια κέντρα παραγωγής αυτών των ψηφιδωτών παραστάσεων βρίσκουμε στήν Άνατολική Μεσόγειο (Πέργαμος, Άλεξάνδρεια, Δήλος, Σάμος, Πομπηία).

Ή χρήση τους εξαπλώνεται παντού. Δωμάτια, εξέδρες, αίθρια, περίστουλα, λουτήρες, σέ δημόσια κτίρια, κοινόχρηστους χώρους και ιδιωτικές κατοικίες.

Ή μέγιστη εξαπλώση του ψηφιδωτού πραγματοποιείται κατά την Ρωμαϊκή εποχή. Τό συναντάμε σέ όλες τίς έπαρχίες της αυτοκρατορίας.

Έπίσης σέ τοίχους περίφημων οικοδομημάτων της εποχής γιά πρώτη φορά συναντάμε την χρήση γυάλινων ψηφίδων εμπλουτισμένων με φύλλα χρυσού.

Μετά την παρακμή και την πτώση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας η εξέλιξη του ψηφιδωτού περνά και στή Βυζαντινή εποχή με θεαματικά άποτελέσματα, προσφέροντας γιά εκείνη την εποχή εξαιρετικά και μοναδικά άριστουργήματα.

Μέ κύριο κέντρο παραγωγής την Κωνσταντινούπολη, τό ψηφιδωτό αναλαμβάνει πρωτεύοντα ρόλο γιά την δημιουργία της υπερβατικής άτμόσφαιρας των χριστιανικών ναών.

Είναι η εποχή που τό ψηφιδωτό κυριαρχεί σέ σχέση με τή ζωγραφική.

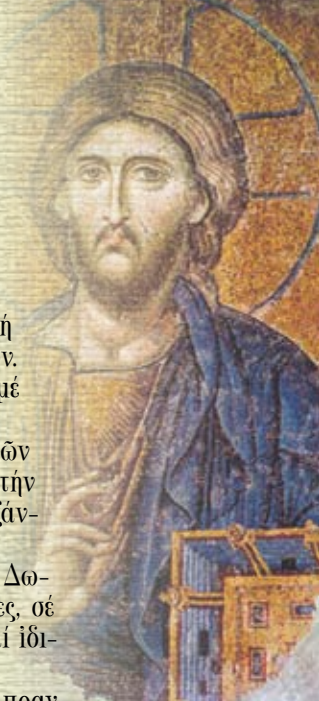
Είναι η εποχή που τό ψηφιδωτό με τά ύλικά του ταυτίζεται με τό φως.

«*Η τό φως γεννήθηκε εδώ, ή έδώ ελεύθερα βασιλεύει*», θά διαβάσουμε σέ επιγραφή, σέ παρεκκλήσι της Ραβέννας.

Ο 5ος μ.Χ., ο 6ος μ.Χ. αλλά και ο 7ος μ.Χ. αιώνας, λόγω της μεγάλης ποσότητας και εξαιρετικής ποιότητας ψηφιδωτών παραστάσεων, άποτελούν την περίοδο του μεγαλείου αυτής της τέχνης.

Άν εξαίρουμε την περίοδο της Εικονομαχίας, εποχή θριάμβου γιά τό ψηφιδωτό είναι και τό διάστημα από τόν 11ο έως και τόν 14ο αιώνα. Ή επιβολή της τεχνικής του ψηφιδωτού με τίς ζωγραφικές άποδόσεις του, θά ύπηρετήσουν πιοτά τά εξαιρετικά πρότυπα που έρμηνεύουν την χριστιανική πίστη, τό Δημιουργό και τό δημιούργημά Του.

Εκείνη την εποχή εμφανίζεται η νέα τεχνική της έμμεσης ψηφοθέτησης. Μεθοδολογία που ξεκινά από τή σχολή της Βενετίας και της Άγίας Πετρούπολης, γιά νά εξαπλωθεί στή συνέχεια παντού και νά μās χάρισει αυτά τά εξαιρετικά, πανέ-

μορφα αποτελέσματά της. Μέ αυτόν τον τρόπο οι Βυζαντινοί εκτός από επιδαπέδια και επιτοιχία ψηφιδωτά εφτιαχναν και φορητές ψηφιδωτές εικόνες. Εφάρμοσαν τη χρήση ειδικών υάλινων ψηφιδών, που κατασκευάζονταν στη βόρεια Ιταλία και τις γνωρίζουμε με τον γενικό όρο «σμάλτα».

Τά σμάλτα κατασκευάζονταν από παχιά στρώματα χρωματιστού γυαλιού που είχαν ακανόνιστη επιφάνεια. Πολλές φορές στην όπισθια όψη τους ήταν καλυμμένα με άργυρά ή χρυσά λεπτά φύλλα, για να παράγουν το ανάλογο αισθητικό αποτέλεσμα της φωτεινότητας, μιας αφαιρετικής διάστασης της ιερότητας, που δεν απαντάται σε καμία άλλη περίοδο της τέχνης του ψηφιδωτού. Όλη αυτή η παρακαταθήκη έμελε να χαθεί για αιώνες μετά την πτώση του Βυζαντίου. Όχι όμως για πάντα.

Τά ψηφιδωτά, υιοθετώντας πολυάριθμες μορφές και χρήσεις, διατηρώντας τη σχέση τους με τη ζωγραφική και τονίζοντας την αυτονομία τους, φτάνουν έως τις μέρες μας. Στην προσπάθεια αναζήτησης μιας νέας ταυτότητάς τους χαράζουν νέους δρόμους δημιουργίας και αισθητικής. Μετά την εγκατάλειψη του βλέπουμε και πάλι να αναβιώνει κατά την διάρκεια του 19ου αιώνα, όπως φαίνεται στον καθεδρικό ναό του Γεοστίμινσερ και τη Sacra Coeur στο Παρίσι. Το συναντάμε στο κίνημα της νέας τέχνης το αποκαλούμενο «art Nouveau». Το βρίσκουμε στην Βαρκελώνη του Antoni Gaudí και του Josep Maria Jajol, με την περίφημη παγκόσμια γνωστή φιλοτέχνηση του πάρκου Guell Park.

Την τέχνη του ψηφιδωτού που συναντήσαμε μέχρι τώρα στο βάθος των αιώνων, με κορύφωσή του στην Βυζαντινή εποχή, θα την βρούμε και σε άλλα σημεία του κόσμου.

Οι Μαυριτανοί κατά το 8ο αιώνα είχαν μεταφέρει την ισλαμική τέχνη του ψηφιδωτού στην Ίβηρική χερσόνησο. Εκεί, αντίθετα με τις ανθρωπομορφικές απεικονίσεις της Βυ-

ζαντινής τέχνης, τα Ίσλαμικά μοτίβα χαρακτηρίζονται από τα γεωμετρικά και μαθηματικά τους σύμβολα. Χρησιμοποιούν επεξεργασμένες, ισομερώς γεωμετρικά, πολύπλευρες ψηφίδες, για να δώσουν ένα άλλο ξεχωριστό αποτέλεσμα που το αποκαλούσαν Ζιλίτζ.

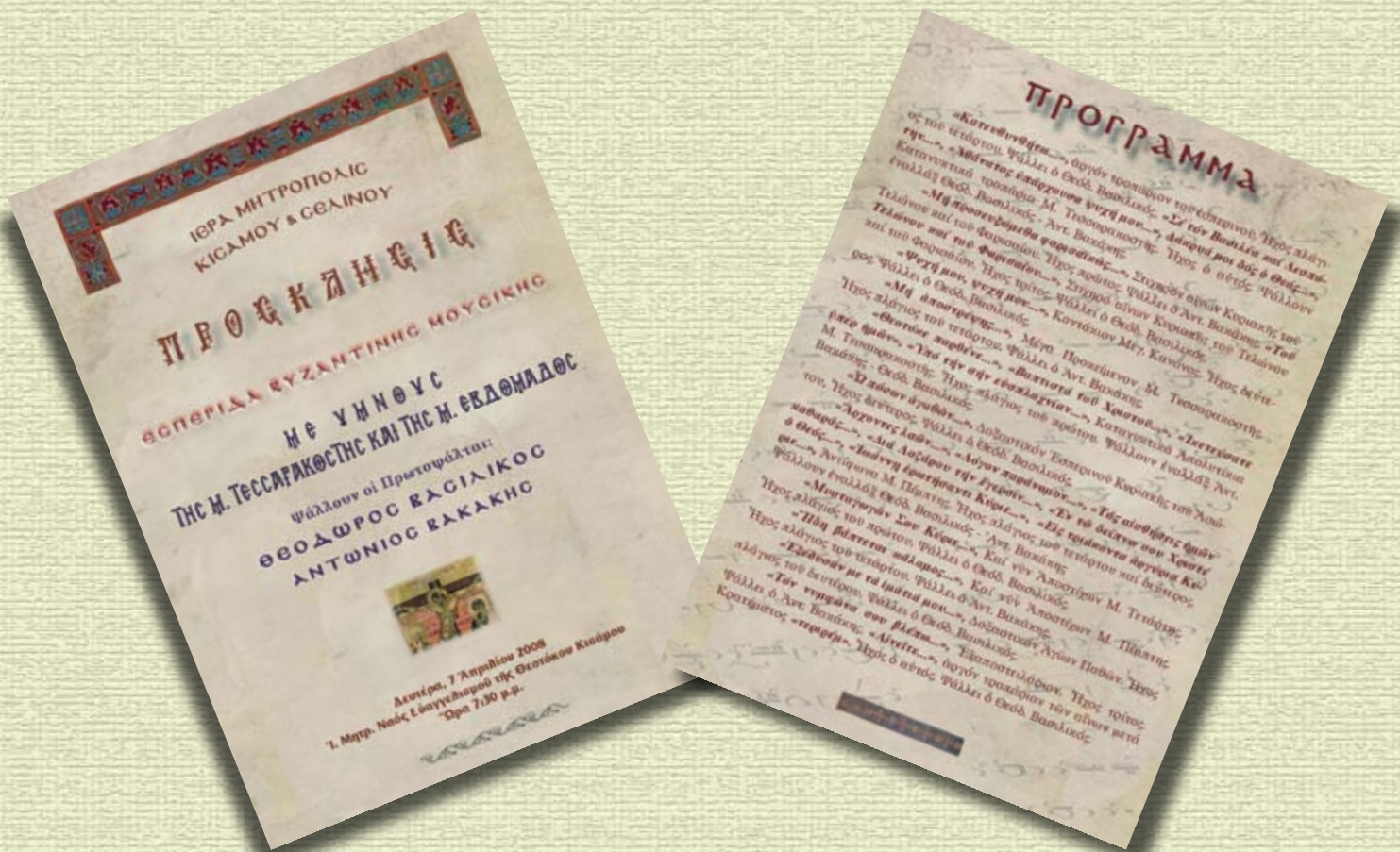
Στην προκολομβιανή Αμερική θα το δούμε να χρησιμοποιείται ως αρχιτεκτονικό διακοσμητικό, που με αυτό επικάλυπτονταν διάφορα τελετουργικά αντικείμενα. Για ψηφίδες συνήθως χρησιμοποιούσαν πολύτιμους λίθους, γρανίτη, και καλλαίτη. Στην περιοχή των Μάγιας θα το συναντήσουμε στη χρήση θηριόμορφων και γεωμετρικών μοτίβων στην εξωτερική όψη των κτιρίων.

Στην κεντρική Αμερική το συναντάμε σε μία ποικιλία αντικειμένων από άγγεια, ασπίδες, προσωπεία, ανθρώπινα κρανία, λαβές εγχειρίδιων και διάφορα λατρευτικά σύμβολα.

Τέλος, μετά την πλούσια παρακαταθήκη αυτής της τέχνης που κληρονομήσαμε, το ψηφιδωτό στις μέρες μας, εξακολουθεί να υπάρχει σαν διακόσμηση στην αρχιτεκτονική αλλά και στην άγιογραφία. Πολλές φορές με πιο σύγχρονα μοτίβα και σχέδια. Αλλά και με νέες τεχνολογίες.

Αν πιστέψουμε πραγματικά ότι και η τέχνη του ψηφιδωτού είναι ένας τρόπος να εμπλουτίσεις την όμορφη αυτού του κόσμου, που ο Δημιουργός του μας χάρισε απλόχερα, τότε δεν έχουμε παρά να τη σεβαστούμε και να συνεχίσουμε αυτό το έργο της κατασκευής ψηφιδωτών παραστάσεων.

Ας «παιδέψουμε» λοιπόν τη ζωή μας πάνω σε μικρές ατέλειωτες πέτρες...

Η ΣΥΖΕΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΜΕ ΟΝΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΩΝΥΜΙΕΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ^[1]

(ΜΕΡΟΣ Β')

Η άκολουθία της Γεννήσεως του Χριστού, της έορτής στην οποία όφείλεται και ή σημερινή μυσταγωγία, περιλαμβάνει ποιητικά έργα μικρότερης ή μεγαλύτερης έκτασης άρκετών ποιητών. Όπως εΐναι φυσικό, περιέχει και πλήθος αναφορές στο πρόσωπο του Ίησοϋ. Θα ήταν δυνατόν να τις διαιρέσουμε βασιζόμενοι στο ιδιαίτερο περιεχόμενό τους.

Όσες άπονται του δόγματος άλλοτε μὲν συσχεΐζονται προς τον Πατέρα: ή *άπαράλλακτος εΐκών του Πατρός, ό χαρακτήρ της άιδιότητος του Πατρός, του Πατρός τὸ άπαύγασμα, εϋδοκία του Πατρός, της μεγάλης βουλής (του Πατρός) άγγελος*. Άλλοτε πάλι αναφέρονται στην προέλευση ή στην ήλικία του Υιού μὲ προέκταση είτε προς τὸ παρελθόν είτε προς τὸ μέλλον: *έκ Παρθένου έκλάμ-*

**Του κ. Γεωργίου Ί. Λουπάση
Φιλολόγου**

ψας Θεός, ράβδος και άνθος εκ της ρίζης Ίεσσαΐ, φως εκ φωτός, ό πρό ήλιού Λόγος, ό πρό αΐώνων Λόγος, ό πρό αΐώνων Θεός, άχρονος Υιός, ών και προών, ανατολή ανατολών, πατήρ και άρχων του μέλλοντος αΐώνος.

Δεύτερη ομάδα συνιστούν όνομασίες εκ συνόλου λέξεων χρησιμοποιούμενες είτε με μεταφορική - άλληγορική σημασία είτε για δήλωση της θεϊκής φύσης και της δύναμης του Ίησοϋ: *νοητός ήλιος της δικαιοσύνης, βασιλεύς ούράνιος, βασιλεύς των αΐώνων, παιδίον Άναξ, Θεός των όλων, παντέλειος Θεός, Θεός άληθινός, ποιητής του πατός, παιδίον νέον εκ φυράματος Άδάμ, ρίζα άπίπιστος, φρέαρ άνόρυκτον, ως ύετός και ως σταγόνες*.

Τελευταία ομάδα άποτελοϋν μονολεκτικοί χαρακτηρισμοί, οί όποιοί άνευρίσκονται και σε ποιητικά κείμενα και άλλων έορτών: *άχώρητος (και μάλιστα άχώρητος πανι αλλά έν σπηλαίω χωρούμενος), άχρονος, Δημιουργός, φιλόάνθρωπος, εύεργέτης, υπερούσιος, άπρόσιτος, άναρχος*.

Εΐναι αυτονόητο πώς ή καταλογάδην παρουσίαση

της σχετικής με τὸ άγιο πρόσωπο του Ίησοϋ φρασεολογίας δυσχεραίνει την έμβάθυνση στο ιδιαίτερο περιεχόμενο καθεμιάς, επί πλέον δὲ δὲν έγγυάται την άποτύπωσή τους στη μνήμη του άκροατή. Άσφαλώς προκαλείται ζωηρή ευχάριστη έκπληξη άπό την ποικιλία των μέσων και των έκφραστικών τρόπων που χρησιμοποιοϋνται, υποβάλλεται δὲ επίτυχώς ή αΐσθηση του μεγαλείου και άτμόσφαιρας μυσταγωγικής. Κάποιος σχολαστικός θα έστρεφε τη δική του και τη δική μας προσοχή στην όφθαλμοφανή καλλιέπεια, θα έκανε λόγο για υπέροχες μεταφορές, άλληγορίες και παρομοιώσεις, θα έπεσήμαινε την εϋστοχη έπιλογή λεξιλογίου με πλούτο περιεχομένου, δὲν θα προσπερνούσε άδιάφορος τη γλωσσοπλαστική ίκανότητα των συγγραφέων και των ποιητών.

Τὸ θέμα όμως έχει και την άλλη διάσταση, αυτήν της οϋσίας ή όποία εΐναι ένδεχόμενο να κρύβεται πίσω άπό τα όνόματα και να στέλνει πρόσθετα μηνύματα. Και πράγματι, σε μια σειρά έπωνυμιών και όνομάτων του Κυρίου, τα όποια προέρχονται άπό την Παλαιά Διαθήκη, υπάρχει βάρος θρησκευολογικό, τὸ όποιο δὲν πρέπει να παραγνωρίζεται. Οί ιδιότητες τις όποιες υποδηλώνουν θεμελιώνουν τὸ οικοδόμημα της νέας θρησκείας. Σύντομος λόγος για όρισμένα άπό αυτά γίνεται άμέσως τώρα.

Τὸ όνομα **Ίησοϋς**, τὸ όποιο προέρχεται άπό την

έβραϊκή και σημαίνει Σωτήρας, δόθηκε στον σαρκωθέντα Θεόν Λόγον από τον ίδιο τον Πατέρα δια του Άγγελου: *«τέξη υἰόν και καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν»*, εἶπε στην Παρθένο Μαρία. Τὸ ὄνομα αὐτὸ χρησιμοποιοῦσε ὁ Κύριος γιὰ τὸν ἑαυτὸ του και ὁ λαὸς γιὰ τὸν Κύριο, τὸ ἔγραψε δὲ ὁ Πιλάτος σὸν σπαυρὸ τοῦ μαρτυρίου.

Τὸ ὄνομα **Χριστὸς** εἶναι ἀπόδοση σὴν ἑλληνικὴ τοῦ ἑβραϊκοῦ ὀνόματος Μασίαχ, γνωστοῦ ὡς Μεσσίας. Τὸ ἀπέδιδαν σὲ πατριάρχες, ἱερεῖς, ἀρχιερεῖς, βασιλεῖς, προφῆτες και σὸ λαό. Κυρίως ὁμως τὸ ἀπέδιδαν σὸν μέλλοντα λυτρωτὴ τοῦ κόσμου. Στὴν Καινὴ Διαθήκη πλέον ἀποδίδεται σὸν Ἰησοῦ, διότι ἔχει ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι χρισθεῖ μέγιστος ἀρχιερεὺς, και διότι εἶναι βασιλεὺς τῶν βασιλέων, κύριος ὀλόκληρου τοῦ κόσμου και τῶν αἰῶνων και ὁ μέγιστος τῶν προφητῶν. Αὐτὸ ὀφείλεται σὸ γεγονός ὅτι, ὅπως τονίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, *ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς*. Συνεκφορὰ τῶν δύο μνημονευθέντων ὀνομάτων Ἰησοῦς Χριστὸς συνιστᾷ τὸ *ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, τὸ ὑπεράνω παντὸς ὀνόματος*. Μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐκφράζεται ἡ ἰδιότητα και τὸ ἔργο τοῦ Κυρίου ὡς τοῦ Θεοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου: *οὐκ ἔστιν ὄνομα ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς*.

Τὸ ὄνομα **ἀνατολὴ ἐξ ὕψους ἢ ἀνατολὴ ἀνατολῶν** ἐκφράζει τὴν ἀντίθεση τῆς νέας ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὀποία ἀνέτειλε το θεῖον φῶς, μὲ τὴν πρὸ Χριστοῦ και μετὰ τὴν πῶση τῶν πρωτοπλάστων ἐποχὴ τοῦ σκότους και τοῦ θανάτου: *«τοῖς καθημένοις ἐν χώρα και σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς»*, λέγεται γιὰ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Κυρίου.

Ἄγγελος τῆς μεγάλης βουλῆς ὀνομάζεται ὁ Ἰησοῦς, γιὰτι ἔγινε ἄγγελος, δηλαδὴ μηνυτῆς, τῆς μεγάλης και προαιώνιας βουλῆς τοῦ Πατρὸς, ἡ ὀποία ἦταν ἡ ἔνσαρκος ὀικονομία του. Ἦταν ὁ Ἄγγελος τῆς Διαθήκης, γιὰ τὸν ὀποῖο εἶχαν μιλήσει οἱ Προφῆτες: *ὁ Υἱὸς και Θεός, και μεγάλης βουλῆς ἄγγελος*: αὐτὸς γὰρ ἡμῖν ἀπήγγειλε τοῦ Πατρὸς τὰ μυστήρια, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ Ἅγιος Θεοδώρητος, γιὰ νὰ προσθέσει ὁ Θεοφόρος Μάξιμος: *ἡ μεγάλη βουλή τοῦ Θεοῦ και Πατρὸς τὸ σεσηγημένον ἐστὶ και ἄγνωστον τῆς ὀικονομίας μυστήριον*. Ἦδη ὁ προφήτης Ἡσαΐας εἶχε προαναγγεῖλει: *«παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς και ἐδόθη ἡμῖν, (...) και καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστός σύμβουλος, Θεός, ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἀρχὼν εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος»*.

Τὸ ὄνομα **Ἐμμανουήλ**, *«ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός»*, ἀναφέρεται σὲ χριστολογικὴ προφητεία τοῦ Ἡσαΐα, μὲ τὴ σημασία του δὲ παραπέμπει σὸ παγκοσμίου ἐκτάσεως σωτηριολογικὸ ἔργο τοῦ Κυρίου. Μὲ τὴν ἐνανθρώπηση του συνέδεσε και πάλι τὰ μετὰ τὴν πῶση τῶν πρωτοπλάστων διεισῶτα, ὁ δὲ Θεός, ὁ ἀόρατος μέχρι τότε, φανερώθηκε και ἀποκαλύφθηκε σὸς ἀνθρώπους ὡς ἀνθρώπος συγχρόνως και Θεός. Κατὰ τὸν τρόπο αὐτὸν τερματίσθηκε ἡ μεταπτωτικὴ περίοδος και ὁ ἄνθρωπος λυτρώθηκε ἀπὸ τὸ θάνατο, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἄμαρτία. Αὐτὸς εἶναι και ὁ λόγος γιὰ τὸν ὀποῖο ἡ Παρθένος ὀνομάζεται *«γέφυρα μετάγουσα πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, και κλιμαξ ἔπουράνιος δι' ἧς κατέβη ὁ Θεός»*.

Ἡ ἐπωνυμία **Κύριος** ἐκφράζει τὴν κυριαρχία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ σύμπαντος. Κυριαρχία τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ, ὅπως αὐτὸς φανερώθηκε σὸς ἀνθρώπους δια τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ και Λόγου τοῦ Πατρὸς. Καὶ πρόκειται γιὰ ἐπωνυμία ἡ ὀποία δὲν ἔχει καμιά σχέση και δὲν ἐπιδέχεται σύγκριση μὲ παρόμοιες ὑποδηλώσεις πὸς χρησιμοποιοῦνται γιὰ ἐπίγειους ἀρχοντες ἢ ἐπικυριάρχους.

Ἡ ὀνομασία, τέλος, **Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** ἀνάγεται σὴν ἐξῶση τῶν πρωτοπλάστων και σὴν κατάρα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ὄφι: *«ἐχθραν θῆσω ἀναμέσον σου και ἀναμέσον τῆς γυναικός, και ἀναμέσον τοῦ σπέρματός σου και ἀναμέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτὸς σου τηρήσει τὴν κεφαλὴν, και σὺ τηρήσεις αὐτοῦ τὴν πτέρναν»*. Ὅπως ἐρμηνεύει ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, ἐπειδὴ ἐκ Παρθένου και ἄνευ ἀνδρὸς ἔμελλε νὰ λάβει ζωὴ τὸ σπέρμα τῆς γυναικός, τὸ ἀνθρώπινο γένος μετὰ τὴν ἐπαγγελία αὐτὴ τοῦ Θεοῦ ἀνέμενε τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ τῆς γυναικός, δηλαδὴ τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ τοῦτο και τὸ χαρακτηριστικὸ αὐτὸ ὄνομα χρησιμοποιοῦσε πάντοτε ὁ Κύριος μιλώντας γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Σ' αὐτὸ περιλαμβάνονται ὄλα τὰ γνωρίσματα τοῦ Κυρίου.

Ἐπιτρέπετέ μου νὰ διατυπῶσω τὴν εὐχὴ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα νὰ συνεχίσει και σὸ μέλλον νὰ διακονεῖ μὲ τὴν ἴδια, ὅπως μέχρι σήμερα, συνέπεια τὴν ὀρθόδοξη πίστη μας, και νὰ ἔχει τὴν εὐλογία και τὴ σκέπη τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς Μητροπόλεώς μας

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἀπὸ τὴς 23 Νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, κατὰ τὰ ἐγκαινία πού ἐγιναν στό Φαλδαμειο Οἶκημα τῆς Μητροπόλεώς μας, μέ πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, στό ἀνωτέρω Οἶκημα φιλοξενεῖται καὶ λειτουργεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς Μητροπόλεώς μας.

Σκοπὸς τοῦ Βιβλιοπωλείου μας δέν εἶναι, ὅπως ἔχει ἤδη ἀνακοινωθεῖ, ὁ πλουτισμὸς καὶ ὁ χαρακτήρας του δέν εἶναι κερδοσκοπικός. Ἀντίθετα, στόχος του εἶναι ἡ διάδοση καὶ ἐξάπλωση τοῦ καλοῦ βιβλίου καὶ ἡ προσπάθεια γνωριμίας καὶ ἐπαφῆς μέ τὸ βιβλίον γενικώτερα. Ἰδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στό νά μάθουμε, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς περιοχῆς μας, νά ἐρχόμαστε σέ ἐπαφή μέ τὸ χρήσιμο βιβλίον καὶ νά γνωρίζουμε τίς καινούριες ἐκδόσεις. Ἡ ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ στόχου ἐπιχειρεῖται μέ διάφορες πνευματικές δραστηριότητες πού λαμβάνουν χώρα μέ τήν πρωτοβουλία τοῦ ὑπευθύνου τοῦ Βιβλιοπωλείου, κ. Ἐμμανουήλ Μποτωνάκη.

Στό χώρο τοῦ Βιβλιοπωλείου μας μπορεῖτε νά γνωρίσετε-

τε βιβλία ἀπὸ ἐπάνωμους ἐκδοτικούς οἴκους ποικίλης ὕλης, ἐκκλησιαστικά, λειτουργικά, θεολογικά, ἱστορικά, μυθιστορήματα ἀλλά καὶ παιδικά γιά τούς μικρούς μας φίλους· εἶδη ἀκόμη ζωγραφικῆς καὶ χειροτεχνίας· «ἔξυπνα» βοηθήματα πού καλλιεργοῦν τήν ὀξυδέρκεια μικρῶν καὶ μεγάλων, ἐπιμορφωτικά, λογοτεχνικά, βιβλία χρήσιμα γιά τίς ὥρες τῆς ξεκούρασης καὶ τοῦ διαλείμματος. Μπορεῖτε ἐπίσης νά παραγγεῖλετε τὰ βιβλία τῆς προτίμησῆς σας καὶ νά σᾶς τά φέρουμε ἐπικοινωνώντας ἀμεσα μέ τούς ἀντίστοιχους ἐκδοτικούς οἴκους.

Κατὰ καιρούς προσκαλοῦνται διάφοροι συγγραφεῖς καὶ καλλιτέχνες γιά νά κάνουν παρουσίαση τῶν ἔργων τοῦ μό-

χθου τους (βιβλίων, ἱερῶν ἀμφίων, ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν εἰδῶν ἀργυροχοῖας ἢ χρυσοχοῖας κ. ἄ.), ἔχοντας ἐνημερώσει προηγουμένως καὶ τὸ ἀνάλογο κοινὸ γιά νά συμμετέχει σχετικά. Μᾶς δίδεται ἔτσι ἡ εὐκαιρία νά ἐρθομε σέ ἐπαφή μέ αὐτούς πού ἐκοπίασαν, φιλοτέχνησαν, ἐργάστηκαν, στοχάστηκαν καί, μέ σκοπὸ τήν ὠφέλεια, μᾶς μεταδίδουν τίς

ἐμπειρίες καὶ τὰ βιώματα ἐκεῖνα, πού τούς ὠθησαν στή συγγραφή τοῦ συγκεκριμένου πονήματος, ἢ τήν κατασκευή καὶ φιλοτέχνηση κάποιου ἔργου. Ταυτόχρονα δίδεται ὅμως ἡ εὐκαιρία καὶ σέ ἐμᾶς νά γνωριστοῦμε καλύτερα μεταξύ μας, νά ἐρθομε σέ ἐπικοινωνία, νά ἀνταλλάξομε ἀπόψεις καὶ προβληματισμούς νά σπάσομε τὸ τεῖχος τῆς μόνωσης καὶ τῆς μοναξιάς καὶ τῆς «ἀγνωσίας», πού ὑπερβολικά βασανίζει τίς σύγχρονες κοινωνίες.

Χαιρόμαστε πού ἐπικοινωνοῦμε μαζί σας μέσα ἀπὸ τίς

Ἐπίσκεψη τῶν μαθητῶν τοῦ 4ου Νηπιαγωγείου στό Βιβλιοπωλεῖο μας

σελίδες τοῦ περιοδικοῦ τῆς Μητροπόλεώς μας. Σᾶς περιμένουμε νά γνωριστοῦμε καὶ ἀπὸ κοντά στόν ἀρχοντικό καὶ φιλόξενο χώρο τοῦ Φαλδαμειοῦ Οἴκηματος, κατὰ τίς ἐργασίμες ἡμέρες καὶ ὥρες. Οἱ φίλοι τοῦ διαδικτύου μποροῦν νά περιηγηθοῦν στήν ἰστοσελίδα τῆς Μητροπόλεώς μας: www.imks.gr καὶ νά ἐνημερωθοῦν γιά τίς δραστηριότητες τοῦ Βιβλιοπωλείου μας. Σᾶς περιμένουμε...

**Ἐπεύθυνος Βιβλιοπωλείου
κ. Ἐμμανουήλ Μποτωνάκης
Τηλ. 28220 22128 (ἔσωτ. 5)**

Τό χέρι του παπᾶ

**Του Ἐπισκόπου Ἀχρίδος Νικολάου
(ΒΕΛΙΜΙΡΟΒΙΤΣ)**

Ὁ ἱερέας σας μπορεί νά εἶναι μόλις 25 χρονῶν. Μά ἡ ἱερωσύνη του εἶναι ἀπό καταβολῆς κόσμου. Ὅταν, λοιπόν, τοῦ ἀσπάξετε τό χέρι, προσκυνᾶτε τήν ἱερωσύνη του, πού φθάνει διαδοχικά ἀπό τόν Χριστόν καί τούς Ἀποστόλους μέχρι τόν ἱερέα σας.

Ὅταν φιλάτε τό χέρι τοῦ παπᾶ σας, φιλάτε ὁλόκληρη τήν ἀλυσίδα τῶν ὁσίων καί ἁγίων ἱερέων καί ἱεραρχῶν, ἀπό τούς Ἀποστόλους μέχρι σήμερα. Ἀσπάξεσθε καί προσκυνᾶτε τόν Ἅγιο Ἰγνάτιο τόν Θεοφόρο, τόν ἅγιον Νικόλαο, τόν ἅγιον Βασίλειο, τόν ἅγιον Σάββα καί ὄλους τους «ἐπιγείους ἀγγέλους καί οὐρανίους ἀνθρώπους», πού ὅταν ἦταν στή γῆ κοσμοῦσαν τήν Ἐκκλησία καί τώρα στολίζουν τόν οὐρανό. Εἶναι φίλημα ἁγίων, ὅπως γράφει στούς Κορινθίους ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Νά ἀσπάξεσθε λοιπόν τό χέρι τοῦ ἱερέα πού σᾶς εὐλογεῖ. Εἶναι εὐλογημένο ἀπό τόν Θεό. Μέ τήν χάρη τῆς Ἱερωσύνης. Μέ τήν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Νά τό φιλάτε τό χέρι τοῦ ἱερέα σας. Ὅσο νέος καί ἂν εἶναι. Καί νά τόν ἀκοῦτε.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΙΣΑΜΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2008**

ΩΡΑ: 9.30 π.μ.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ

ΑΝΝΟΥΣΑΚΕΙΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΙΣΑΜΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΙΣΑΜΟΥ

* * * *

**Η ΕΛΛΑΔΑ χρειάζεται 600.000 μονάδες
αίματος τό χρόνο.**

Ὅλοι αὐτοί πρέπει νά μείνουν ἀβόηθοι;

**Ἄν ἤμασταν στήν θέση τους; Καί οἱ ἀνάγκες συνεχῶς
αὐξάνουν. Μήν ἀδιαφορεῖς!**

ΠΟΥ ΠΑΕΙ ΤΟ ΑΙΜΑ:

1. Στούς πάσχοντες ἀπό μεσογειακή ἀναιμία, 130 χιλιάδες μονάδες (φιάλες) αἵματος τό χρόνο.
2. Γιά κάθε ἀσθενή πού κάνει ἐγχείρηση «ἀνοιχτῆς καρδιάς», 10-20 μονάδες (φιάλες) αἵματος.
3. Γιά κάθε τραυματία ἀπό τροχαῖο, 10-40 μονάδες (φιάλες) αἵματος τό χρόνο.
4. Γιά τὰ αἰμορροφιλικά ἄτομα, 500-900 μονάδες (φιάλες) αἵματος τό χρόνο.
5. Γιά κάθε ἀσθενή μέ λευχαιμία, 40 μονάδες (φιάλες) αἵματος καί αἱμοπεταλίων τό χρόνο.
6. Γιά κάθε νεφροπαθῆ ἀσθενή πού κάνει αἱμοκάθαρση, 30 μονάδες (φιάλες) αἵματος τό χρόνο.

**Παρακάτω παραθέτουμε δέκα λόγους γιά τούς ὁποίους
πρέπει νά γίνετε καί ἐσεῖς ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΑΙΜΟΔΟΤΕΣ:**

- Ἡ προσφορά αἵματος ἀποτελεῖ τήν πιό ὑψηλή ἐκφραση ἀγάπης γιά τόν συνάνθρωπό μας.
- Κανένα φάρμακο δέν ἀντικαθιστᾶ τό αἷμα πού χρειάζονται οἱ ἀσθενεῖς συνάνθρωποί μας.
- Ἡ αἰμοδοσία εἶναι τελείως ἀκίνδυνη καί ἀνώδυνη καί διαρκεῖ 5 λεπτά τῆς ὥρας.
- Τό αἷμα πού δίνουμε, ὁ ὀργανισμός μας τό ἀντικαθιστᾶ μέσα σέ 10 λεπτά τῆς ὥρας.
- Ἀπό τίς 20 μονάδες αἵματος πού διαθέτει κάθε ἀνθρώπινος ὀργανισμός μόνο τή μία μονάδα προσφέρει κατά τήν αἰμοδοσία ὁ κάθε αἱμοδότης.
- Ὁ κάθε ὑγιῆς ἀνθρώπος ἄνδρας ἢ γυναίκα, ἡλικίας 18-60 ἐτῶν μποροῦν νά δίνουν μία μονάδα (300-350 κυβ. ἐκατοστά) αἵματος 1-2-3 ἢ καί 4 φορές τό χρόνο.
- Στή χώρα μας ὑπάρχουν 3.500 νεφροπαθεῖς πού χρειάζονται 2 φιάλες αἷμα κάθε μήνα. Ἐπίσης καί οἱ 3.500 πάσχοντες ἀπό μεσογειακή ἀναιμία χρειάζονται αἷμα κάθε μήνα περίπου.
- Μέ τήν ἐξέλιξη τῆς ἐπιστήμης τώρα καί στήν Ἑλλάδα γίνονται μεγάλες ἐγχειρήσεις (ἀνοιχτῆς καρδιάς κ.λ.π.), μέ 15-20 μονάδες περίπου.
- Ἡ χώρα μας εἶναι πρώτη στά τροχαῖα ἀτυχήματα.
- Ἕνας πολυτραυματίας χρειάζεται περίπου μέχρι καί 35-40 μονάδες.
- Τό χρόνο ἡ Ἑλλάδα χρειάζεται 600 χιλιάδες μονάδες καί οἱ ἀνάγκες αὐξάνουν.
- Γιά νά καλύψουμε τίς ἀνάγκες μας σάν χώρα εἰσάγουμε αἷμα ἀπό τήν Ἑλβετία.

Πρόσφερε αἷμα

Κάνε μια καρδιά
να κτυπά

Ἡ Ἐκκλησία σᾶς ἀπαντᾷ...

Λουκᾶς καί ποιές εἶναι αὐτές.

Τά θέματα αὐτά σίγουρα σχετίζονται μεταξύ τους, γι' αὐτό καί προτιμήσαμε νά τά ἀναπτύξουμε σέ μιᾶ ἐνότητα, ἐν ὧσει μάλιστα τῆς μεγάλης ἑορτῆς τῆς Ὁρθοδοξίας πού ἑορτάζουμε τήν πρώτη Κυριακή τῶν Νηστειῶν.

Τήν ἡμέρα αὐτή πανηγυρίζουμε τήν ἀναστήλωση τῶν ἁγίων εἰκόνων. Τήν πρώτη Κυριακή τῶν Νηστειῶν τοῦ 843, στίς 11 Φεβρουαρίου, ἡ αὐτοκράτειρα Θεοδώρα μέ τόν ἀνήλικο υἱό της Μιχαήλ καί τόν Πατριάρχη Μεθόδιο, λιτάνευσαν καί ἀνεστήλωσαν τίς ἅγιες εἰκόνες μαζί μέ τόν ἱερό κληῖρο καί τόν λαό. Οἱ πιστοί πλέον μπορούσαν νά προσκυνοῦν τιμητικά τίς εἰκόνες. Ἡ Θεοδώρα μάλιστα συγκάλεσε τοπική Σύνοδο στήν Κωνσταντινούπολη, ἡ ὁποία ἐπεκύρωσε τίς ἀποφάσεις τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πού εἶχε συγκάλεσει ἡ Αὐτοκράτειρα Εἰρήνη ἡ Ἀθηναία τό 787. Μέ τόν τρόπο αὐτό τερματίστηκε οὐσιαστικά ἡ αἴρεση τῆς εἰκονομαχίας, πού ἀπασχόλησε τήν Ἐκκλησία πάνω ἀπό ἕναν αἰῶνα (ἀπό τό 726 ἕως τό 843). Τό διάστημα αὐτό ἡ Ἐκκλησία διώχθηκε βίαια καί πολλοί ὑποστηρικτές τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως πάνω στό θέμα αὐτό τῆς τιμῆς καί τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἐμαρτύρησαν ἢ ὁμολόγησαν γιά τήν ἀλήθεια.

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ Ἰσραηλιτικός λαός στήν Παλαιά Διαθήκη ἀπέφευγε συστηματικά τήν εἰκονική λατρεία, τή χρήση δηλ. κατά τή λατρεία εἰκόνων, ἀπεικονίσεων, συμβόλων, ἀγαλματιδίων, ἐκτός τῶν ἐλαχίστων ἀντικειμένων πού ὑπῆρχαν στό Ναό τοῦ Σολομῶντος καί αὐτό γιά νά ἀντιπαρατεθοῦν πρὸς τούς εἰδωλολάτρεις, οἱ ὁποῖοι κατά κόρον χρησιμοποιοῦσαν καί ἐλάτρευαν γλυπτές θεότητες.

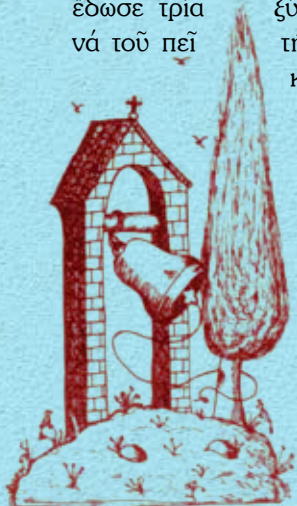
Κατά τό ὀρθόδοξο δόγμα πού διετράνωσε ἡ Ζ' Οἰκουμενική Σύνοδος, ἡ λατρεία ἀνήκει μόνο στόν Ἕνα καί Τριαδικό Θεό. Τιμοῦμε ὅμως καί δοξάζουμε ὅλους τούς Ἁγίους καί τούς Ἀγγέλους καί προσκυνοῦμε τιμητικά τίς εἰκόνες τους, πού ἱστοροῦν τά ἅγια πρόσωπά τους, ἢ σκηνές τοῦ βίου καί τοῦ μαρτυρίου τους. Καί αὐτό γιατί ἀκριβῶς ἡ τιμητική προσκύνηση τῶν εἰκόνων «διαβαίνει», μεταβαίνει δηλ. στό προτότυπο, στόν εἰκονιζόμενο ἅγιο, πού εἶναι ἱστορικά ὑπαρκτό πρόσωπο. Δέν ἀπονέμουμε τιμή καί σεβασμό σέ ζύλα καί χρώματα ἀλλά στά εἰκονιζόμενα πρόσωπα. Αὐτό, νομίζουμε εἶναι κατανοητό, ὅτι μέ κανένα τρόπο δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ εἰδωλολατρεία.

Εἶναι γεγονός παράλληλα ὅτι ὀρισμένες εἰκόνες εἶναι ἰδιαίτερα θαυματουργικές, ἐπιτελοῦν θαύματα, ὡσάν νά τίς ἐπισκιάζει πλοουσιοπάροχα ἢ χάρις τοῦ εἰκονιζομένου σ' αὐτές πρόσωπου, σέ πολλές περιπτώσεις ἐκχέοντας μάλιστα καί εὐωδία ἢ μύρον, ὅπως συμβαίνει καί σέ πολλά ἅγια Λείψανα. Αὐτό δέν εἶναι ὑπερβολικό, γιατί ἐάν τά ἐνδύματα τοῦ Χριστοῦ μας καί τῶν Ἀποστόλων ἐνῶ ἦταν ἀκόμη στή ζωῆ ἐθαυματοουργοῦσαν (ἄς θυμηθοῦμε τήν αἱμορροοῦσα, ἀλλά καί ἀρκετά παραδείγματα ἀπό τίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων) ἀλλά καί πολλῶν Ἁγίων, γιατί καί ὀρισμένες εἰκόνες τους νά μὴν ἔχουν κάποια ἰδιαίτερη θαυματουργική χάρη; Στό θέμα βέβαια τοῦ θαύματος κυρίαρχο ρόλο παίξει ἡ πίστη τοῦ κάθε ἀνθρώπου.

Δέν εἶναι λίγες ἐπίσης οἱ θαυματουργικές εἰκόνες τῆς Παναγίας μας πού ἐπιτελοῦν πολλά καί μεγάλα θαυμαστά γεγονότα. Σύμφωνα μέ τήν Ὁρθόδοξη παράδοση ὁ Εὐαγγελιστής Λουκᾶς ἦταν ὁ πρῶτος ἀγιογράφος. Αὐτός, ὅταν ἡ Ἐκκλησία Θεοτόκος ζοῦσε ἀκόμα, πῆρε τήν εὐλογία Της γιά νά τήν ἀπεικονίσει σέ ζύλο. Τότε Ἄγγελος Κυρίου τοῦ ἔδωσε τρία ζύλα καί σ' αὐτά ἔφτιαξε τίς πρῶτες τρεῖς εἰκόνες. Ὅταν τέλειωσε τήν πρώτη τήν ἔδειξε στήν Παναγία γιά τή γνώμη Της. Ἐκείνη ὅταν τήν εἶδε, τοῦ εἶπε ὅτι ἦταν πολύ καλή, θά ἔπρεπε ὅμως νά εἶχε ζωγραφίσει καί τόν Ἰησοῦ Χριστό ὡς βρέφος στήν ἀγκαλιά της καί νά μὴν εἰκονίζεται μόνη Της.

Τήν δεύτερη εἰκόνα τήν ἔφτιαξε ὁ Εὐαγγελιστής μέ κερὶ καί μαστίχη καί τήν τρίτη μέ χρυσό καί ἀσήμι. Ὅταν εἶδε τίς τρεῖς αὐτές εἰκόνες ἡ Παναγία, τίς εὐλόγησε καί εὐχήθηκε ἡ χάρις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πού γεννήθηκε ἀπ' Αὐτήν νά κατοικεῖ γιά πάντα σ' αὐτές.

Ἄν καί πολλές εἶναι οἱ εἰκόνες τῆς Παναγίας πού ἀποδίδονται στόν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ, ἡ παράδοση κάνει λόγο ὅτι ἔχουν ἱστορηθεῖ ἀπ' αὐτόν μόνον οἱ τρεῖς πού ἀναφέραμε παραπάνω καί αὐτές εἶναι: ἡ Παναγία Σουμελᾶ, μία δεύτερη στή Μονή τοῦ Κύκκου τῆς Κύπρου καί ἡ τρίτη στή Μονή τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου στήν Πελοπόννησο.

ΙΕΡΑΤΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

Παπα-Ώνούφριος Παπαδερός, ένας ευσεβής Λευΐτης

 έθανε σέ ηλικία 90 ετών και κηδεύτηκε στό χωριό του, τό Λιβαδά, στίς 29-2-2008, ό ιερέας Ώνούφριος Παπαδερός ή όπως συνήθως τόν λέγαμε οί ένοριίτες του, ό Παπα-Νούφρης.

Σάν συγχωριανός του αλλά και σάν δάσκαλος πού ύπηρέτησα στήν ΐδια περιοχή, έπιθυμώ νά καταθέσω τήν ταπεινή προσωπική μου μαρτυρία γιά έναν ταπεινό Λευΐτη, πού πάνω άπό μισό αιώνα διακόνησε τήν ένορία Λιβαδά μέ τά χωριά Μονή, Λιβαδά, Κουστογέρακο και Σούγια.

Ό Παπα-Νούφρης άκολούθησε τό ιερατικό στάδιο σέ νεαρή ηλικία. Ένα στάδιο δύσκολο, άνηφορικό και άκανθώδες πού άπαιτεί άπό τούς λειτουργούς του ιδιαίτερες ικανότητες και προπάντων ιδιαίτερες ευαισθησίες.

Άνέλαβε νά διακονήσει μιá δύσβατη και κακοτράχαλη γωνία του νομού Χανίων, πούχε περάσει «*χρόνους δίσεκτους και μήνες όργισμένους*» μέ άνοιχτές άκόμη τίς πληγές άπό τή γερμανική κατοχή, μέ έκατόμβη θυμάτων, μέ σπίτια γκρεμισμένα και μέ άποκαΐδια πού μόνο πού δέν κάπνιζαν άκόμη.

Οί κάτοικοι αυτης της περιοχης, άνθρωποι του μόχθου και της καθημερινής βιοπάλης, πού βίωσαν άκόμη τίς συνέπειες της κατοχής μέ πείνα, μέ δυστυχία, μέ όλες τίς στερή-

Του κ. Δημητρίου Κ. Σειραδάκη. Διδασκάλου

σεις του κόσμου, έβρισκαν παρηγορία κι έλπίδα, στήριγμα και άποκούμπι στό νεαρό τότε ρασοφόρο.

Κι εκείνος μ' όλη τή φλόγα της ψυχής του και τή δύναμη της νιότης του, έδινε όλο του τό είναι στήν προσπάθεια νά άνακουφίσει τόν πόνο των ένοριτών του κι έτεινε «ευήκοον ούς» στα κάθε λογής προβλήματά τους.

Και στα έκκλησιαστικά καθήκοντα πάντα τυπικός και ακριβής ό μακαριστός Παπα-Νούφρης.

Θυμούμαι μέ ξεχωριστή συγκίνηση τή φράση πού συχνά μου άπηύθυνε: «*Δάσκαλε, θάρθεις νά μου ψάλλεις νά λειτουργήσουμε;*» ή, «*θά 'ρθεις νά σπερνιάσουμε;*»

Δέ θά ξεχάσω ποτέ τήν περίοδο της Μ. Έβδομάδας πού μοίραζε τίς Άκολουθίες στα χωριά της Ένορίας του: Στο ένα χωριό τά 12 Ευαγγέλια, στό άλλο ό Έπιτάφιος, στό άλλο τό

Πάσχα κ.λ.π.

Τήν Άκολουθία όμως του έσπερινοϋ της Άγάπης ή της «*νυχτανάστασης*», όπως τή λέγαμε, τήν τελούσε σέ όλα τά χωριά της Ένορίας.

Έτσι έφτανε σέ κάθε χωριό τήν προσδιορισμένη ώρα και άρχιζε άμέσως τήν ακολουθία του Έσπερινοϋ της Άγάπης: «*γύριζε τήν Άνάσταση*» και άντάλλασε ευχές μέ τούς χωριανούς. Έψαλλε τό «**Χριστός Άνέστη**» μέ τή χαρακτηριστική βραχή φωνή του, πού μπορεί νά μήν ήταν έξαιρετικά μελωδική, όμως άσκούσε μιá ιδιαίτερη γοητεία στα άφτιά των ένοριτών του. Ύστερα άναχωρούσε γιά τ' άλλο χωριό και μετά πάλι τό ΐδιο κ.ο.κ.

Και στίς λύπες και στίς χαρές των ένοριτών του, πάντα πρώτος και καλύτερος. Τό ΐδιο και στήν παρέα και στό καφενεϊο και στίς «*άποσπερίδες*» του χωριού και παντού, πάντα χαμογελαστός, έτοιμος .... νά μοιραστεί μέ τούς συγχωριανούς του τά καλά και τά δύσκολα, νά πει τόν καλό λόγο και γενικώς νά κάνει ό,τι του ύπαγόρευε ή ιερατική του συνείδηση.

Έτσι μέ λίγα λόγια ήταν ό παπα-Νούφρης. Ένας άπλός παπάς του έλληνικού όρεινοϋ χωριού. Ένας ρασοφόρος πού μέ τόν δικό του τρόπο φύλαξε τίς Θερμοπύλες της Ίεροσύνης και του χρέους του προς τό Θεό και τούς ένοριίτες του.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008)

Σύναξη υποψηφίων Κληρικών

Τήν Παρασκευή 4 Ιανουαρίου στήν αίθουσα συσκέψεων τοῦ «Φαλδάμειου Οἰκήματος» τῆς Μητροπόλεως μας πραγματοποιήθηκε συνάντησις τοῦ Ἐπισκόπου μετὰ τῶν υποψηφίων Κληρικῶν τῆς Μητροπόλεως, ὧσων δηλ. σπουδάζουν ἢ φοιτοῦν στήν Ἐκκλησιαστική Ἐκπαίδευσις, (Μέση καί Ἀνωτάτη), ὡς καί τίς Θεολογικές Σχολές. Μετὰ τίς Πατρικές νουθεσίες-συμβουλές καί προτροπές τοῦ Ἐπισκόπου ἀκολούθησε συζήτησις, γεῦμα καί προσφορά δώρων πρὸς τοὺς υποψηφίους ἐκ μέρους τῆς Μητροπόλεως.

Ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων

Κατὰ τὴν Δεσποτική ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων, τὴν τελευταία τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας ἱερούργησε εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸν μας Ναό, ὅπου καί ἐτέλεσε τὴν Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ. Τῆς Θείας Λειτουργίας ἀκολούθησε ἡ ρίψις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στήν παραλία τοῦ Τελωνείου. Ρίψις τοῦ Σταυροῦ ἐγένε ἐπίσης καί σέ ὅλες τίς Ἐνορίες τῆς Μητροπόλεως μας πού γειννιάζουσι μέ θάλασσα.

Κοπή Βασιλόπιτας - Ἀπονομὴ ἐπαίνων

Τὸ ἑσπέρας τῆς 6ης Ἰανουαρίου, ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων, ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης καί ὁ Δήμος Κολυμβαρίου ὀργανώσαν, στοὺς χώρους τῆς Ἀκαδημίας, ἑορταστικὴ ἐκδήλωσις κατὰ τὴν ὁποία πραγματοποιήθηκε κοπή Βασιλόπιτας τῆς Ἀκαδημίας καί τοῦ Δήμου, ὡς καί ἀπονομὴ ἐπαίνων στοὺς ἐπιτυχόντες σέ Ἀνώτερα καί Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα, οἱ ὅποιοι κατάγονται ἀπὸ τὸν Δήμο Κολυμβαρίου. Τὰ κάλαντα ἔψαλαν μαθητὲς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Κολυμβαρίου. Ἡ ἐκδήλωσις ἔκλεισε μέ ἐπίκαιρο μουσικὸ πρόγραμμα ἀπὸ τὴν χορωδία τοῦ Γυμνασίου Κολυμβαρίου.

Ἑορτὴ Ἁγίου Μακαρίου

Κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου τοῦ Αἰγυπίου ἑορτάζει καί ὁ σηπλαιώδης Ναὸς τοῦ Ἁγίου Μακαρίου πού εὑρίσκεται σέ ὕψωμα παραπλεύρως τῆς ΟΑΚ. Στὸν Ἑσπερινὸν χοροστάτησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας καί ἔψαλαν μαθητὲς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κρήτης, οἱ ὅποιοι συμμε-

τείχαν μέ τήν συνοδεία του Διευθυντού καί Καθηγητών.

”Εναρξη Κύκλου Όμιλιών

”Η Μητρόπολις μας στήν προσπάθειά της νά δημιουργή-
σει άλλη μία γέφυρα κοινωνίας καί επικοινωνίας μέ τούς
άνθρώπους της καθιέρωσε, από τήν 21η Ίανουαρίου, κύ-
κλο όμιλιών στήν αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του Φαλ-
δάμειου Οικήματός της σέ δεκαπενθήμερη βάση, μέ θέ-
ματα πνευματικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, κ.ά. Οί όμιλίες
γίνονται ήμέρα Δευτέρα. Τά θέματα πού έχουν αναπτυχθεϊ
μέχρι σήμερα είναι: «Τό άγχος σή ζωή μας», «Άγιασμός-
Έγωισμός» από τόν Σεβ. Μητροπολίτη μας καί «Πεντηκο-
σιανά καί Όρθοδοξία» από τόν κ. Παπαχριστοδούλου
Κωνσταντίνο, Έκπαιδευτικό, Πρόεδρο τής Πανελλήνιας
Ένώσεως Γονέων. Τών όμιλιών ακολουθεϊ συζήτησις.

Έορτή τών Τριών Ίεραρχών

”Η έορτή τών Τριών Ίεραρχών, Βασιλείου του Μεγάλου,
Γρηγορίου του Θεολόγου καί Ίωάννου του Χρυσσοστόμου,
κατά τήν όποία έορτάζει ή Έλληνική Παιδεία καί τά Έλλη-
νικά Γράμματα, έορτάστηκε καί έφέτος εις τήν Μητρόπολή
μας μέ Έκκλησιασμό τών Σχολείων, δοξολογία καί όμιλί-
ες. Ο Σεβ. Μητροπολίτης μας στό σύντομο χαιρετισμό του
αναφέρθηκε στήν κρίση πού περνά σούς καιρούς μας ή
παιδεία στό σύνολό της καί τόνισε τήν αναγκαιότητα καί

σπουδαιότητα επιστροφής στό πνεύμα καί τό ήθος τής παι-
δείας τών Τριών Ίεραρχών.

Έκδήλωση άφιερωμένη εις τούς Τρεις Ίεράρχες

”Η Όρθόδοξος Άκαδημία Κρήτης καί τό Πολυτεχνείο Κρή-
της συνδιοργάνωσαν, τό έσπέρας τής Έορτής τών Τριών
Ίεραρχών, εκδήλωση, (σούς χώρους τής ΟΑΚ), κατά τήν
όποία έγινε παρουσίαση του βιβλίου του κ. Μιχαήλ Δερ-
μιτζάκη, Καθηγητή του Τμήματος Γεωλογίας καί Γεωπερι-
βάλλοντος καί τ. Άντιπρύτανη του Παν/μίου Άθηνών, μέ
τίτλο «Γεωλογικές προσεγγίσεις στήν Έξαήμερο του Με-
γάλου Βασιλείου». Μετά τήν ανάγνωση του μηνύματος τής
Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου,
χαιρετισμό άπήυθνε ό Πρύτανης του Πολυτεχνείου Κρή-
της καθηγητής κ. Γρυσπολάκης. Άκολούθησε παρουσίαση
του όμιλητή καί συγγραφέα από τόν κ. Νικόλαο Τζιράκη,
Όμοτ. Καθηγητή του Παν/μίου Άθηνών καί όμιλία από τόν
τιμώμενο. Παρέστησαν οί Σεβ. Μητροπολίτες Ίεραπότνης
καί Σητείας κ. Ευγένιος καί Κυδωνίας καί Άποκορώνου κ.
Δαμασκηνός. Τήν εκδήλωση συντόνισε ό Γεν. Δ/τής τής
ΟΑΚ.

Έπέτειος τής Μάχης τών Βουκολιών (Πύργος)

”Η 7η Φεβ. 1897 είναι βαθειά χαραγμένη στήν μνήμη τών
Κρητικών ως ιστορική καί ήρωική, γιατί ό Συνταγματάρχης
Τιμολέοντας Βάσος μετά τήν αποβίβαση του, (5 Φεβρου-
αρίου 1897), στό Κολυμπάρι καί τήν προέλασή του προς τά
Χανιά, τήν 7η Φεβρουαρίου, επιτίθεται κατά τών Τούρκων
σπόν Πύργο τών Βουκολικών, μέ αποτέλεσμα οί Τούρκοι
νά εκγαταλείψουν τόν Πύργο καί ή νίκη αυτή νά γίνει αιτία
αναπέρωσης του ήθικου τών Κρητικών για τήν συνέχιση
του άγώνα μέχρι τήν ένωση μέ τήν μητέρα Έλλάδα. Στόν
ιστορικό αυτό Πύργο καί έφέτος, άμέσως μετά τήν Θεία
Λειτουργία πού τελέστηκε σπόν παρακείμενο Ίερό Ναό,
άκολούθησε Έπιμνημόσυνος Δέησις. Η Μητρόπολις μας,
σέ συνεργασία μέ τόν Δήμο Βουκολιών, τό Δημ. Σχολείο
καί τόν Σύλλογο Κυριών καί Δεσποινίδων Βουκολιών δι-
οργάνωσαν εκδήλωση πού περιελάμβανε σχετική όμιλία,

χαιρετισμούς και καταθέσεις στεφάνων με την παρουσία των Αρχών της Κεντρικής Έξουσίας, της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, των Σχολείων της περιοχής και πλήθος κόσμου.

Έκδηλωση Ίερέων

Τό Σάββατο 9 Φεβρουαρίου ο Σύνδεσμος Κληρικῶν τῆς Μητροπόλεως μας στό Φαλδάμιο Οἶκημα διεξήγαγε τίς ἀρχαιρεσίες του γιά τήν ἀνάδειξη τοῦ νέου Δ.Σ. Ἀκολούθησε κόψιμο τῆς Βασιλόπιτας καί γεῦμα σά Ἰδρύματα τῆς Μητροπόλεως μας κατά τήν διάρκεια τοῦ ὁποῖου ὁ Ἐπίσκοπος μας, ἀφοῦ συνεχάρη τό νέο Δ.Σ. καί εὐχαρίστησε τό ἀπερχόμενο, ἀπηύθυνε λόγους συμβουλευτικούς καί παραιναιτικούς γιά πληρέστερη καί ἀρτιότερη διακονία καί μαρτυρία. Τό νέο Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου συγκροτήθηκε ἀπό τους: Αἰδесо. Σπυρίδωνα Κουτσατάκη, Πρόεδρο, Αἰδесо. Νικόλαο Λαμπάκη, Ἀντιπρόεδρο, Αἰδесо. Ἐμμανουήλ Ἀλεξανδράκη, Γραμματέα, Αἰδесо. Μιχαήλ Ψαράκη, Ταμία, Αἰδесо. Παντελεήμονα Μπαριωτάκη, Μέλος, Αἰδесо. Γεώργιο Σχοινοπλοκάκη, Μέλος καί ἀναπληρωματικά Μέλη οἱ Αἰδесо. Μιχαήλ Μαλανδράκης καί Νικόλαος Ἀγραφιώτης.

Χειροθεσία σέ ἀναγνώστη

Κατά τόν Ἑσπερινό τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Χαλαλάμπους, τόν ὁποῖο τέλεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας στόν ὁμώνυμο ἑορτάζοντα Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Χαλαλάμπους

στόν Πλάτανο Κίσσαμου, χειροθέτησε σέ ἀναγνώστη τόν μαθητή τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κρήτης Στέφανο Ριζοῖ, ὁ ὁποῖος καί διακρίνεται γιά τήν ἐπιμέλειά του σά μαθήματα. Γι' αὐτό καί προσφάτως βραβεύτηκε σέ εἰδική ἐκδήλωση ἀπό τόν Σύλλογο Ἀποφοίτων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κρήτης «Ἡ Ἁγία Τριάδα».

Γραμμή Τηλεφωνικῆς Συμπαράστασης Ἡλικιωμένων

Τό Ἄννουσάκειο Θεραπευτήριο - Ἰδρυμα τῆς Μητροπόλεως μας θέλοντας νά καλύψει τήν ὀλοένα αὐξανόμενη ἀνάγκη γιά ἐπικοινωνία ὅσων νιώθουν μοναξιά, ὅσων δέν ἔχουν κάποιον νά μιλήσουν, νά συμβουλευτοῦν, νά τοῦς στηρίξει, ὅσων ψάχνουν κάποιον νά τοῦς ἀκούσει, προχώρησε στό ἄνοιγμα γραμμῆς τηλεφωνικῆς συμπαράστασης, (μή κερδοσκοπικῆς), μέ χρέωση μία (1) ἀσική μονάδα ἀνά κλήση. Ἐξειδικευμένη ψυχολόγος ἀπαντᾷ καί ἀκούει τίς ἀνάγκες τῶν καλούντων. Ὅλες οἱ συζητήσεις πού γίνονται εἶναι ἐμπιστευτικές. Τό τηλέφωνο κλήσης εἶναι 801 110 2822, ἀπογευματινές ὥρες, ἀπό Δευτέρα ἕως καί Παρασκευή.

ΔΩΡΕΕΣ

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

Έμμανουήλ Ρημαντωνάκης	200€
Πρεσβυτέρα Αίκατερίνη Νταουντάκη εις μνήμην συζύγου της Ιερέως Σπυρίδωνος Νταουντάκη	100€
Ένορία Σπηλιῶς	500€
Θεόδωρος καί Μαρία Φωτάκη εις μνήμην Έλευθερίας Στεφ. Παπουτσάκη	500€
Οίκογ. Έμμανουήλ Μαυροματάκη εις μνήμην αὐτοῦ	70€
Λουπασάκης Γεώργιος εις μνήμην υἱοῦ του Θεοδώρου	300€
Νικόλαος Ζουριδάκης εις μνήμην μητρός του Εὐσεβείας	50€
Άνωνυμος	100€
Άνωνυμος	50€
Χριστούλα Χορευτάκη εις μνήμη συζύγου της Χαρίδημου	50€
Άνωνυμος	30€
Αἶδес. Παπουδάκης Νικόλαος	200€
Παναγιώτα Φαλδαμῆ εις μνήμην συζύγου αὐτῆς Στυλιανοῦ (για τό Φαλδάμειον Οἶκημα)	8.000€
Πρεσβυτέρα Άννα Λουπασάκη εις μνήμην Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου	200€
Δήμητρα Γοναλάκη εις μνήμη συζύγου της Έμμανουήλ Γοναλάκη	100€
Οίκογ. Χαραλάμπους Γιαννουδάκη εις μνήμην αὐτοῦ	100€
Αἶδес. Κωνσταντῖνος Μουντάκης εις μνήμην υἱοῦ του Άντωνίου	200€
Μαρία Χατζουλάκη εις μνήμην Χαραλάμπους Γιαννουδάκη	50€
Ένορία Παλαιοχώρας	300€
Πρεσβυτέρα Έλευθερία Παπαδερῶ εις μνήμην συζύγου της Ιερέως Όνουφρίου Παπαδερῶ	300€
Άντωνιος Τσαγκαράκης εις μνήμην ἀδελφῆς του Θεοδοσίας Τσαγκαράκη	150€
Άνωνυμος	50€

Εἰς μνήμην πρεσβυτέρας Άνας Στραβουδάκη, κατέθεσαν:

Οίκογ. Ιερέως Κωνσταντῖνου Στραβουδάκη	200€
Οίκογ. Πολύδωρου Στραβουδάκη	50€
Οίκογ. Παναγιώτου Στραβουδάκη	50€
Οίκογ. Φανουρίου Στραβουδάκη	50€
Οίκογ. Γεωργίου Κασιωτάκη	50€
Οίκογ. Άνδρέα Λιονάκη	50€
Οίκογ. Μιχαήλ Βοζιουράκη	50€
Οίκογ. Κωστούλας Στραβουδάκη	150€

“Ο ἐλεῶν πτωχόν Θεῶ δανείζει” (Παρ. 19,7)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2007 ΓΕΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ «Ο ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ»

A/A	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΠΟΣΟΝ	A/A	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΠΟΣΟΝ
1	Υπόλοιπον χρήσεως 2006	18.591,33 €	1	Βοηθήματα	28.064,34 €
2	Έσοδα-Δωρεές	22.773,60 €	2	Φόροι Τόκων	14,27 €
3	Τόκοι καταθέσεων	142,71 €	3		
4	ΣΥΝΟΛΟΝ ΕΣΟΔΩΝ	41.507,64 €	4	ΣΥΝΟΛΟΝ ΕΣΟΔΩΝ	28.078,61 €
				ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΝ ΕΤΟΥΣ 2008	13.429,03 €

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ «ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ» ΚΑΛΑΒΡΙΑ - ΣΙΚΕΛΙΑ

**Ἡ Μητρόπολὶς μας διοργανώνει
Προσκυνηματικὴ Ἐκδρομὴ
στὴν Καλαβρία - Σικελία
ἀπὸ 18 ἕως 26 Αὐγούστου 2008,
σύμφωνα μὲ τὸ παρακάτω Πρόγραμμα**

Πειραιᾶς - Πάτρα- Μπάρι ἢ Μπρίντεζι. Στὴν διαδρομὴ γιὰ Πάτρα προσκύνημα στὸν Ὅσιο Πατάπιο (Λουτράκι), τὸ Μέγα Σπήλαιο καὶ τὴν Ἁγία Λαύρα, στὰ Καλάβρυτα, ὡς καὶ τὸν Ἅγιο Ἄνδρέα, πολιοῦχο τῆς Πάτρας.

Πρίντεζι-Τάραντα-Ρέτζιο. Ἐπίσκεψη στὴν πόλη τοῦ Τάραντα πού ἱδρύθηκε τὸ 708 π.χ. ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτες καὶ τὸ ἱστορικό του κέντρο, ἀναχώρηση καὶ μετάβαση στοῦ Μεταπόντιο ὅπου δίδαξε ὁ Πυθαγόρας, συνεχίζοντας μία πανοραμικὴ διαδρομὴ κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν τῆς Καλαβρίας, κατάληξη στοῦ Ρέτζιο.

Ρέτζιο-Αἴτνα-Συρακοῦσες. Περιήγηση στοῦ Ρέτζιο, ἐπίσκεψη στοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσεῖο τῆς Μεγάλης Ἑλλάδας, ὅπου φυλάσσονται εὐρήματα ἀνασκαφῶν τῆς Κάτω Ἰταλίας. Μέσω φέрымπτω πέρασμα στὴν Σικελία. Μετάβαση στὴν κοσμοπολίτικη Ταορμίνα μὲ τὰ γραφικὰ δρομάκια της καὶ τὴν πανοραμικὴ θέα πρὸς τὸ Ἴόνιο. Ἀνάβαση στοὺς πρώτους κρατῆρες (2.200 ὕψος) τοῦ μεγαλύτερου ἐνεργοῦ ὑφαιστείου τῆς Εὐρώπης «Αἴτνα». Ἐπίσκεψη στὴν ζακουστή πόλη τῶν Συρακοῦσων.

Συρακοῦσες- Ἀκράγαντας. Ξενάγηση στὶς Συρακοῦσες, ἐπίσκεψη στοῦ ἀρχαιολογικοῦ χῶρο τῶν λατομείων, ἐπίσκεψη στὴν νῆσο Ὀρτυγία καὶ ἀναχώρηση γιὰ Ἀκράγαντα. Στὴν κοιλάδα τῶν ναῶν βλέπουμε τὰ ἐρείπια τῶν ναῶν τῆς Λακινίας Ἡρας, τῶν Διόσκουρων, τοῦ Ἡρακλῆ, κ.ἄ.

Ἀκράγαντας - Παλέρμο. Ἐπίσκεψη στὸ Παλέρμο (πρωτεύουσα τῆς Σικελίας), μέσω τοῦ ζακουστοῦ καὶ μαγευτικοῦ Σελινούντα. Ἐπίσκεψη στοῦ Μονρεάλε ὅπου ὑπάρχουν τὰ

μεγαλύτερα σὲ ἔκταση Βυζαντινὰ μωσαϊκὰ στὸν κόσμο. Ἐπίσκεψη στοῦ Παλέρμο.

Παλέρμο-Μεσσήνα-Ρέτζιο. Περιήγηση στοῦ Παλέρμο, ἀναχώρηση γιὰ τὴν Μεσσήνα μὲ στάση στὴν γραφικὴ πόλη Κεφαλοῦ. Περιήγηση στὴν Μεσσήνα, πέρασμα μὲ φέрымπτω στὴν Ν.Ἰταλία, μέσω τῶν στενῶν τῆς Σκύλας καὶ τῆς Χάρυβδης.

Ρέτζιο-Σιντέρνο. Ἐπίσκεψη στὴν πόλη Μπόβα-Μαρινία ὅπου λειτουργεῖ Ἴνστιτούτο Ἑλληνόφωνων Σπουδῶν, συνάντηση μὲ ἐκπροσώπους τοῦ Ἴνστιτούτου, συζήτηση-ἐνημέρωση. Πιθανὴ ἐπίσκεψη σὲ ὄρεινὰ Ἑλληνόφωνα χωριά γιὰ νὰ ἀπολαύσουμε τὰ τραγούδια καὶ τὴν κουζίνα τῶν Ἑλληνοφώνων.

Σιντέρνο-Πρίντεζι. Ἐπίσκεψη στὴν Ἱ.Μονὴ τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Θεριστῆ (11ος αἰ.), ἀναχώρηση γιὰ Πρίντεζι.

Πρίντεζι-Πάτρα-Ἀθήνα. Ἐπίσκεψη στὴν Πάτρα καὶ ἀναχώρηση γιὰ Αἴγιο, προσκύνημα στὸν Ἱ. Ναὸ Παναγίας Τρυπητῆς. Ἀναχώρηση γιὰ Ἀθήνα.

***

**Πληροφορίες-Προγράμματα-Ἐγγραφές:
Βιβλιοπωλεῖο Ἱ.Μ.Κισάμου καὶ Σελίνου
Τηλ. 28220-22128,22018 (ἔσωτ.5)
(ἐργάσιμες ἡμέρες-ὧρες)
Ἐπεύθυνος κ. Μποτωνάκης Ἐμμανουήλ**

